

SaM revista

SERVEI D'ASSISTÈNCIA MUNICIPAL

número 7

Àmbits

Presentació

SAMcalendari

Supòsits de declaració de ruïna

JURÍDIC

Possibilitat de cobrar la taxa per llicència d'obres o per obertura d'establiments en els supòsits de denegació

TURISME

El Servei d'Assistència Municipal en l'àmbit de Turisme: un instrument de planificació al servei dels municipis de la Costa Daurada

RECURSOS HUMANS

Responsabilitzar-se en la cultura de prevenció dels riscos laborals

ECONÒMIC

El tractament comptable de l'arrendament amb opció de compra i l'arrendament financer en els ens locals

Col·laboracions

PROMOCIÓ ECONÒMICA

L'accés dels ens local als recursos dels fons estructurals del nou període pressupostari (2000-2006)

CULTURA

Cultura, economia i ocupació a les comarques de Tarragona

MEDI AMBIENT

Educar ambientalment des dels ajuntaments

ABRIL, 2000

DIPUTACIÓ DE
TARRAGONA

Sumari

Presentació 3

Àmbits

SAMcalendari 4

Supòsits de declaració de ruïna 6

JURÍDIC

Possibilitat de cobrar la taxa per llicència d'obres o per obertura d'establiments en els supòsits de denegació 12

TURISME

El Servei d'Assistència Municipal en l'àmbit de Turisme: un instrument de planificació al servei dels municipis de la Costa Daurada 16

RECURSOS HUMANS

Responsabilitzar-se en la cultura de prevenció dels riscos laborals 18

ECONÒMIC

El tractament comptable de l'arrendament amb opció de compra i de l'arrendament financer en els ens locals 21

Col·laboracions

PROMOCIÓ ECONÒMICA

L'accés dels ens locals als recursos dels fons estructurals del nou període pressupostari (2000-2006) 24

CULTURA

Cultura, economia i ocupació a les comarques de Tarragona. Una anàlisi. 28

MEDI AMBIENT

Educar ambientalment des dels ajuntaments 32

CRÈDITS

EDITA: DIPUTACIÓ DE TARRAGONA
DIRECCIÓ I REALITZACIÓ: Gabinet Tècnic - SAM
COORDINACIÓ: Enric Brull
FOTOGRAFIA: Mireia Giné, Ramon Cornadó
CORRECCIÓ: Roser Guasch
DISSENY: Sergi Grau
MUNTATGE: Amadeu Roig
IMPRESSIÓ: Ind. Gràf. Gabriel Gibert, SA
DIPÒSIT LEGAL: T-273-1999

Servei d'Assistència Municipal
Passeig de Sant Antoni, 100
43003 Tarragona
Tel. 977 29 66 50
Fax: 977 29 66 49
E-mail: sam@dtgna.altanet.org
Web: <http://www.sam.altanet.org>

Presentació

LA NECESSÀRIA REFLEXIÓ DELS GESTORS PÚBLICS A L'ENTORN DE LA MISSIÓ QUE CORRESPON A LES ADMINISTRACIONS I MOLT ESPECIALMENT L'ANÀLISI DELS ELECTES LOCALS SOBRE LES CORPORACIONS LOCALS ENS DUU A LA PREGUNTA: QUÈ HEM DE FER LES ADMINSTRACIONS PÚBLIQUES?

Aquesta qüestió ja l'hem respòs des d'aquestes pàgines; cal atendre les expectatives de qualitat en els serveis i en les obres locals com el mecanisme que serveixi per cobrir les necessitats d'una comunitat local.

Però cal anar més enllà. Els responsables dels governs locals hem de vetllar per millorar, de forma contínua i permanent la manera de fer-ho.

Aquesta qüestió ha de cercar línies de millora de les formes de gestió, que són molt importants, afegir una nova consideració respecte dels àmbits d'acció, les polítiques i, fins i tot, les cultures corporatives.

En aquest número es poden veure accions i nivells d'actuació en la línia de la innovació en la forma i el fons de les tasques municipals.

Pel que fa a la gestió trobem els instruments de planificació en l'àmbit turístic en tant que element dinamitzador de l'activitat econòmica de molts dels municipis de la nostra demarcació i on l'activitat pública local ha de perfilar el marc en el qual la iniciativa privada s'ha d'anar desenvolupant.

S'atendrà, també, a la prevenció dels riscos laborals com una eina més per responsabilitzar-se en la gestió de les obres i serveis municipals, al mateix temps que s'entra en la consideració d'accions amb repercussió externa respecte del límit tradicional de l'administració municipal al fer-li extensible, una educació en els principis mediambientals de sostenibilitat.

No oblidem tampoc aspectes tan significants i en certa forma innovadors com el tractament comptable de l'arrendament per a la incorporació de noves formes d'actuació que comportin una millora en la gestió econòmica de les Corporacions locals; ni l'accés als recursos dels fons estructurals com a mecanisme de finançament d'obres i serveis.

Aquests són una prova de la millora en la gestió - podem dir en la forma- com en els àmbits d'actuació- diem-ne el fons de les Corporacions locals.

Josep Mariné i Grau

President de la Diputació de Tarragona

saMcalendari

CALENDARI D'ACTIVITATS, SEGON TRIMESTRE 2000

Josep **González Escoda**

Coordinador del Primer Nivell d'Assistència

ABRIL

1 - IRPF

Fins al dia 20 d'abril l'Ajuntament haurà de presentar a la Delegació d'Hisenda la declaració de les quantitats retingudes en el primer trimestre de l'any.

Retencions i ingressos a compte de rendiments del treball

• Primer trimestre de l'any Model 110

Fins al dia 20 d'abril es presentarà declaració de la retenció practicada el trimestre anterior per rendiments procedents de l'arrendament d'immobles urbans.

2 - IVA.

Fins al dia 20 d'abril es presentaran els impresos 300 (règim general) i 310 (règim simplificat) corresponents al primer trimestre de l'any.

3 - DEUTE PERPETU A FAVOR DELS AJUNTAMENTS.

Els ajuntaments que tinguin inscripcions nominatives de deute perpetu han de preocupar-se que es presentin aquestes inscripcions, degudament facturades, a la Intervenció d'Hisenda de la seva província, perquè els sigui liquidada i siguin reconeguts els interessos corresponents al venciment del trimestre anterior.

4 - ARMES.

Durant el mes d'abril, el Reial Decret 740/1983, de 30 de març, estableix que s'haurà de passar revista anual de les armes reglamentàries de la Policia de les entitats locals, davant els seus comandaments, que hauran de trametre una relació al cap de la Comandància de la Guàrdia Civil abans del 30 de maig.

5 - RÈGIM GENERAL DE LA SEGURETAT SOCIAL.

Abans del 30 d'abril s'ha de presentar, corresponent als funcionaris integrats (procedents de la MUNPAL), els impresos per l'assistència sanitària concertada amb la Seguretat Social TC3/4 i TC2/3. Es presenten els corresponents al primer trimestre de l'any.

6 - RESULTATS DE LA COORDINACIÓ DE LES VARIACIONS PADRONALS.

Tal com indica la Resolució 6 d'octubre de 1999 per la qual es publica la Resolució de l'INE i la DGAL per la qual es modifica la data de la tramesa per part dels Ajuntaments, a l'INE, dels resums numèrics resultants de les revisions anuals del Padró municipal, els Ajuntaments han de trametre les dades corresponents a la revisió a 1 de gener dels anys a partir del 2000 abans de l'1 de maig de l'any següent.

ACTIVITATS COMUNES TOTS ELS MESOS DE L'ANY

1 - Revisió contínua del padró municipal i del cens electoral pel procediment d'actualització mensual.

La Llei orgànica 3/1995, de 23 de març, de modificació de Llei orgànica 5/1985, de 19 de juny, del Règim Electoral General, va substituir el sistema de revisió anual pel de revisió contínua del cens electoral. Això es desenvolupa pel Reial Decret 157/1996, de 2 de febrer, i per l'Ordre de 27 d'abril de 1996. Per aquest motiu, cada mes cal trametre les dades a què fan referència aquestes normes, que són:

- Altes per canvi de residència
- Altes per altres causes
- Baixes per inscripció indeguda
- Modificació de dades

D'altra banda, la Llei 4/1996, de 10 de gener, de modificació de la Llei 7/1985, de 2 d'abril, reguladora de les bases del règim local, va normalitzar la gestió contínua i informatitzada del padró, va fer desaparèixer les renovacions quinquennals que es feien fins aleshores i va disposar una coordinació entre els padrons de tots els municipis.

Així mateix, el nou text del Reglament de població i demarcació territorial de les entitats locals, aprovat per Reial decret 2612/1996, de 20 de desembre, estableix que la for-

mació, actualització, revisió i custòdia del padró municipal correspon als ajuntaments, d'acord amb les normes aprovades conjuntament pel Ministeri d'Economia i Hisenda i el Ministeri d'Administracions Públiques a proposta del Consell d'Empadronament.

Per desenvolupar aquesta normativa es va dictar la Resolució d'1 d'abril de 1997, de la presidenta de l'Institut Nacional d'Estadística (INE) i del director general de Cooperació Territorial, per la qual es dicten instruccions tècniques als ajuntaments sobre la gestió i revisió del padró municipal. Aquesta disposició estableix que la tramesa mensual de les variacions produïdes en les dades dels padrons municipals que els ajuntaments han de trametre a l'INE, d'acord amb l'art. 56 del Reglament de població, s'ha d'iniciar a partir del moment en què l'INE pugui iniciar la coordinació entre tots els padrons municipals i contrastar les variacions que es trametin mensualment, moment que aquest organisme assenyalà a cada ajuntament.

En conseqüència, a partir del moment que l'INE disposa de les dades padronals actualitzades de cada ajuntament, comença a aplicar el sistema de padró continu i no caldrà trametre la variació mensual del cens, ja que aquestes dades l'INE les extraurà de les variacions padronals que l'Ajuntament li trametri cada mes.

2 - Cotització al règim general de la Seguretat Social.

Abans de cada final de mes s'han de presentar els impresos TC1 i TC2 del personal laboral, funcionaris integrats (procedents de MUNPAL) i funcionaris de nou ingrés (no procedents de MUNPAL), separats per grups, corresponents al mes anterior.

3 - Estadística d'edificació i vivenda.

Durant els deu primers dies de cada mes s'ha de presentar, a la Direcció General d'Arquitectura i Habitatge, l'Estadística d'Edificació i Vivenda establerta a l'Ordre de 29 de maig de 1989.

4 - Dipòsit de detinguts.

L'Ordre de 9 de desembre de 1998 del Departament de Justícia de la Generalitat de Catalunya ha modificat la quantitat que han de percebre a partir de l'1 de gener de 1999 els ajuntaments de Catalunya que tenen dipòsit municipal de detinguts en funcionament, per la seva condició de cap de partit judicial. Aquests ajuntaments encarregats de la custòdia de detinguts han de presentar, cada mes, a la Conselleria de Justícia (Presó de Tarragona) la certificació acreditativa del nombre de detinguts o presos per dia, amb indicació de circumstàncies personals, expedida pel secretari de la corporació o per l'encarregat del dipòsit, amb el

vistiplau de l'Alcalde, on s'acompanyarà còpia certificada de les ordres de detenció, presó, trasllat o llibertat dictada per les autoritats judicials.

5 - Tutela financera.

L'Ordre de 28 de juny de 1999 del Departament d'Economia i Finances de la Generalitat ha modificat la informació que han de trametre els ens locals i els ens dependents en les sol·licituds d'autorització i en les comunicacions relatives a la concertació d'operacions de crèdit.

Els deu primers dies de cada mes, els ens locals, els seus organismes autònoms i les societats mercantils de capital íntegrament local han de comunicar a la Direcció General de Política Financera les operacions de crèdit de termini igual o inferior a un any, formalitzades o avalades durant el mes anterior. Aquesta comunicació s'ha d'efectuar mitjançant la tramesa del model CT "Operació de tresoreria" que recull aquesta ordre.

D'altra banda, també s'han de comunicar a la Direcció General de Política Financera les operacions de crèdit no subjectes a autorització, de termini superior a un any, que s'haguéssin realitzat. Aquesta comunicació es farà durant els deu dies primers del mes següent al de la formalització, en l'ordre en què hagin estat formalitzades.

MAIG

1 - ESTATS I COMPTES ANUALS.

Quan hagi finalitzat l'exercici pressupostari, els ens locals elaboraran els estats i comptes anuals establerts a l'article 190 de la Llei 39/1988 que inclouran totes les operacions pressupostàries, independents i auxiliars, patrimonials i de tresoreria realitzades durant l'exercici. Els estats i els comptes anuals seran aprovats pel president de l'entitat local abans del 15 de maig de l'exercici immediatament següent al que corresponguin. El Compte General, format per la Intervenció, serà sotmès abans de l'1 de juny a informe de la Comissió Especial de Comptes de l'ens local. Posteriorment serà exposada al públic per 15 dies, durant els quals, i durant vuit dies més, els particulars podran formular-hi al·legacions. Examinades per la Comissió Especial les reclamacions, s'emetrà un nou informe que serà sotmès al Ple perquè s'aprovi abans de l'1 d'octubre. Aprovat el Compte General es trametrà al Tribunal de Comptes i a la Sindicatura de Comptes abans del 15 d'octubre.

2 - ARMES.

Tal com s'ha comentat en el mes anterior, el Reial Decret 740/1983, de 30 de març, estableix que les entitats locals hauran de trametre una relació al cap de la Comandància de la Guàrdia Civil abans del 30 de maig.

JUNY

1 - MEMÒRIA ANUAL DE SECRETARIA.

Durant el primer semestre, els secretaris de les diputacions provincials i dels ajuntaments de població superior als 8.000 habitants han de redactar una Memòria de la gestió corporativa, segons la Circular de la Direcció General d'Administració Local, de 21 de maig de 1951. S'haurà de trametre al Ministeri per les Administracions Públiques.

2 - PUBLICACIÓ D'INFORMACIÓ MUNICIPAL.

Trimestralment, les capitals de província i poblacions de més de 50.000 habitants (ROF) i poblacions on sigui obligatòria segons la Llei 7/85, han de publicar un Butlletí d'informació municipal on s'insereixi un extracte d'acords i resolucions adoptats.

Supòsits de declaració

Antonio Serret Masjà

Secretari Interventor del SAM

UN DELS MAJORS OBSTACLES PER A LA DECLARACIÓ D'ESTAT RUÏNÓS D'UNA EDIFICACIÓ COM D'ESTAT RUÏNÓS SORGEIX DE LA PRÒPIA NATURALESA CONCEPTUAL INCLOSA A LA NORMATIVA VIGENT, EN LA QUAL CONFLUEIXEN ASPECTES QUE PROVENEN DE LA CONSTRUCCIÓ ARQUITECTÒNICA, DE LA VALORACIÓ IMMOBILIÀRIA I DE LES DETERMINACIONS ESPECÍFICAMENT JURÍDIQUES, SUSTENTADES EN LA JURISPRUDÈNCIA EMANADA DEL TRIBUNAL SUPREM.

FITES LEGISLATIVES DE LA DECLARACIÓ D'OBRA RUÏNOSA

El Real Decreto de 17 de desembre de 1924, *sobre contratos de arriendo de fincas urbanas*, on naix l'expedient contradictori de ruïna, pròpiament dit, i la Real Orden de 26 de desembre de 1927, que el regulava.

La Ley sobre el Régimen del Suelo y Ordenación Urbana, de 12 de maig de 1956, on la redacció de l'estat ruïnós continguda al seu article 170 és la que literalment va recollir el TR de la Ley del Suelo de 1976, de 9 d'abril i, en essència, el mateix suport conceptual de l'article 247 del TR Ley de 1992.

Decret Legislatiu 1/1990, de 12 de juliol, pel qual s'aprova la refosa dels textos legals vigents a Catalunya en matèria urbanística.

Reglament de Disciplina Urbanística, aprovat per Real Decret 218/1978, de 23 de juny.

Si bé és cert que la part de la legislació esmentada ha estat derogada per una altra de posterior, el raonament jurisprudencial i doctrinal continua

sent vàlid, atès que la vigent norma ha recollit les mateixes inconcrecions de l'anterior.

SUPÒSITS EN QUÈ PROCEDEIX LA DECLARACIÓ DE RUÏNA ORDINÀRIA.

D'acord amb el que disposa l'article 253.2 del Decret Legislatiu 1/1990:

Es declararà l'estat ruïnós en els següents supòsits:

- a) Dany no reparable tècnicament pels mitjans normals.
- b) Cost de la reparació superior al 50 per 100 del valor actual de l'edifici o plantes afectades
- c) Circumstàncies urbanístiques que aconsellin l'enderrocament de l'immoble.

Són les denominades, respectivament, ruïna tècnica, ruïna econòmica i ruïna urbanística.

Les deficiències de la construcció que afectin la salubritat també s'han de contemplar com un dels supòsits de ruïna.

Un aspecte d'enorme rellevància és el tractament dels supòsits amb absoluta independència entre si, segons ha previst la jurisprudència del

de ruïna

Tribunal Suprem en reiterades ocasions, cap de les tres formulacions se supediten entre si, tal vegada s'impliquen circumstàncies concretes, però no s'exclouen ni suplanten, encara que aquesta qüestió ha generat opinions doctrinals no exemptes de confusió.

Aquesta confusió parteix de l'aplicació dels supòsits de ruïna tècnica i ruïna urbanística. La ruïna urbanística perquè se suposa poc fonamentada en ordre a les conseqüències que reporta la seva declaració, i la ruïna tècnica perquè el mateix concepte jurídic indeterminat podria interpretar-se de diverses formes i molts consideren que aquests dos supòsits quedarien inclosos dintre del supòsit de ruïna econòmica.

Tot i així, són absolutament independents, autònoms, els supòsits legals sota els quals és factible la declaració de ruïna d'un immoble. Que existeixin implicacions d'un tipus de ruïna en una altra, o bé que a l'hora d'iniciar l'expedient de ruïna es realitzi fonamentant-lo en diferents supòsits, no significa la dependència entre ells. Un fet comú s'evidencia en qualsevol dels supòsits i és que la declaració de l'estat

ruïnós ha de passar, indefectiblement, per la constatació dels danys en l'obra, requisit imprescindible sense el qual no és possible cap declaració de ruïna.

Ruïna tècnica

Coneguda amb aquesta denominació l'enunciada a l'apartat a) de l'article 253.2 del Decret legislatiu 1/90:

a) Dany no reparable tècnicament pels mitjans normals.

Aquest concepte ha estat objecte de notables i profundes transformacions; en la Ley del Suelo de 1956 es produïa quan es tractava "*d'un dany no reparable tècnicament per mitjans normals*", redacció que es va mantenir literalment en el TR de la Ley del Suelo de 1976. En el TR de la Ley del Suelo de 1992, atesa la doctrina i jurisprudència evacuades, es reinterpreta que aquest supòsit es produeix quan l'edifici presenta un *esgotament generalitzat dels seus elements estructurals o fonamentals*.

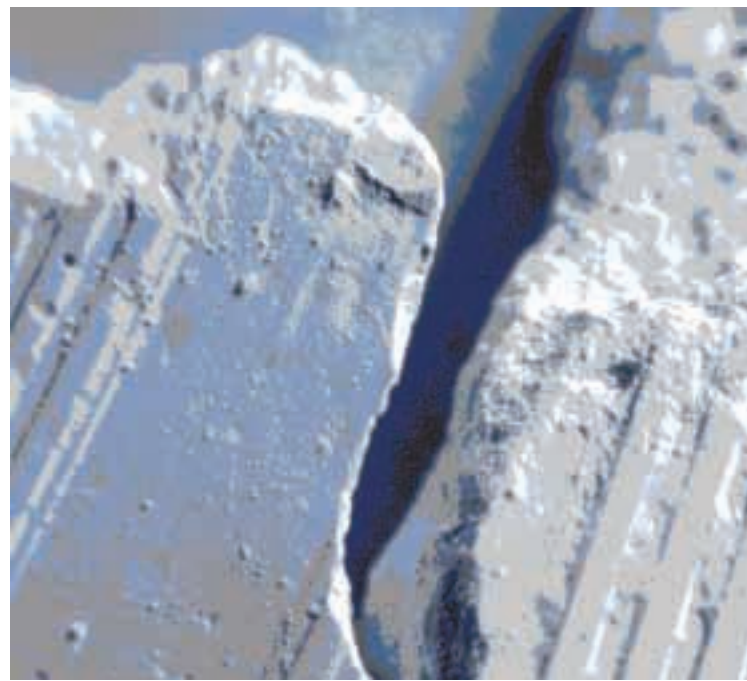
Atesa la manca de desenvolupament reglamentari del supòsit que ens ocupa, haurem de recórrer necessàriament a la jurisprudència que, de forma reiterada, ha dictat el Tribunal

Suprem que redueix a tres els casos en què s'admet la ruïna tècnica, declarant que són danys no reparables tècnicament pels mitjans normals:

- Els que afecten elements estructurals de l'edificació.
- Quan es facin precisos enderrocaments i reconstruccions, això és, quan s'hagi d'enderrocar alguna part per tal de reconstruir-la.
- Quan impliquen necessàriament desallotjament dels seus ocupants.

De la casuística del Tribunal Suprem¹ se'n pot extreure que "elements estructurals" són tots aquells que en la construcció tinguin per finalitat transmetre o formar part de la cadena de transmissió de les càrregues al terreny —cimentació i estructura vertical i horitzontal—, als que s'ha d'afegir la coberta, per extensió que de coberta té cada un dels forjats respecte de la resta de l'edifi-

cació. Els senyals pels quals es manifesten els possibles danys es tradueixen en fissures o esquerdes, taques d'humitat existents en els paraments verticals i horitzontals, producte de filtracions o ascensió capil·lar. Una altra manifestació és l'excessiva flexió dels elements estructurals, als quals s'assimilen els "pandeos i desplomes". Detectats els danys, cal avaluar-los percentualment respecte del còmput total de l'edifici i assenyalar les causes que els puguin originar, ja que es tracta d'evitar el risc o perill derivat de l'estat de l'edificació, motiu de l'expedient de ruïna. Admesa la necessitat d'un correcte diagnòstic dels danys observats és necessari determinar si són deguts a vicis del projecte, de construcció o defecte dels materials emprats, del sòl, o bé per influència de construccions pròximes, per poder actuar en conseqüència.

Cal un bon informe pericial que posi de manifest la necessitat d'enderrocar i reconstruir per tal d'eradicar el dany, assenyalant l'extensió i localització d'aquest dany sobre elements estructurals en un percentatge d'importància de l'edificació.

El desallotjament no pressuposa que automàticament es doni el supòsit de ruïna tècnica, cal que a més, es donin una sèrie de circumstàncies, de fets causals que recolzin la seva qualificació d'estat ruïnós. El desallotjament s'ha de produir com a conseqüència de l'exercici de la funció de policia de seguretat que tenen encomanada els ajuntaments. Cal, perquè s'hagi d'enderrocar l'edifici per tal de reconstruir parts vitals i en percentatges sensibles de l'edifici, o perquè s'hagin de substituir elements estructurals emprant mitjans extraordinaris, que es produixin impediments o incomoditats greus quant a l'ús normal de l'immoble, que recomanin el desallotjament total o parcial dels seus ocupants.

Ruïna econòmica

Ve referida en l'apartat 2.b) de l'article 253 del Decret Legislatiu 1/1990, de 12 de juliol, pel qual s'aprova la refosa dels textos legals vigents a Catalunya en matèria urbanística.

L'esmentat article estableix:

“ Es declararà l'estat ruïnós en els següents supòsits:

b) *Cost de la reparació superior al 50 per cent del valor actual de l'edifici o plantes afectades”.*

Es compara el valor de l'edifici, exclòs el valor del sòl, amb el valor de la reparació a efectuar, també anomenat “*valor de reposició*”.

En totes les edificacions de caràcter urbà es poden establir valoracions diverses, enfocades des de punts de vista diferents segons sigui la finalitat perseguida. Així, hi ha tècnics que s'inclinen pel mètode sintètic i d'altres per l'anàlitic.

La valoració sintètica compara propietats de similars característiques que disposen de valor prèviament calculat, així com el valor unitari mitjà corresponent a una edificació, ja sigui per metre quadrat, cúbic o bé per unitat d'habitació, tenint en compte que hi ha tres tipus d'immobles:

- Edificacions no destinades a produir renda.
- Edificacions de renda.
- Edificacions d'utilitat pública.

En la valoració analítica es precisarà del cost de la construcció, tenint en compte el dels materials emprats i l'import de la mà d'obra; igualment s'haurà de precisar el grau de deteriorament o desgast per edat i ús dels diferents cossos de la construcció per tal de deduir el seu valor actual.

S'opti pel sistema que sigui, el tècnic ha de tenir en compte si l'edifici ha estat millorat, renovat, condicionat, i tots els defectes resultants de mals tractaments.

D'igual forma, si un dels elements de comparació és l'obra a realitzar, haurà de determinar-se quines són les necessàries, extensió i complexitat per esmenar el dany. Si s'afegeix la possibilitat que l'edifici sigui de caràcter historicoartístic, el problema es complica doblement, atès que les obres s'haurien de dur a terme bassant-se en materials i tècniques diferents dels emprats en l'actualitat, tal com ordena la Llei del Patrimoni Històric Espanyol.

Un altre problema que s'apunta freqüentment és la inclusió o no, en el cost total, dels honoraris de facultatiu, llicència urbanística i benefici industrial, així com l'IVA.

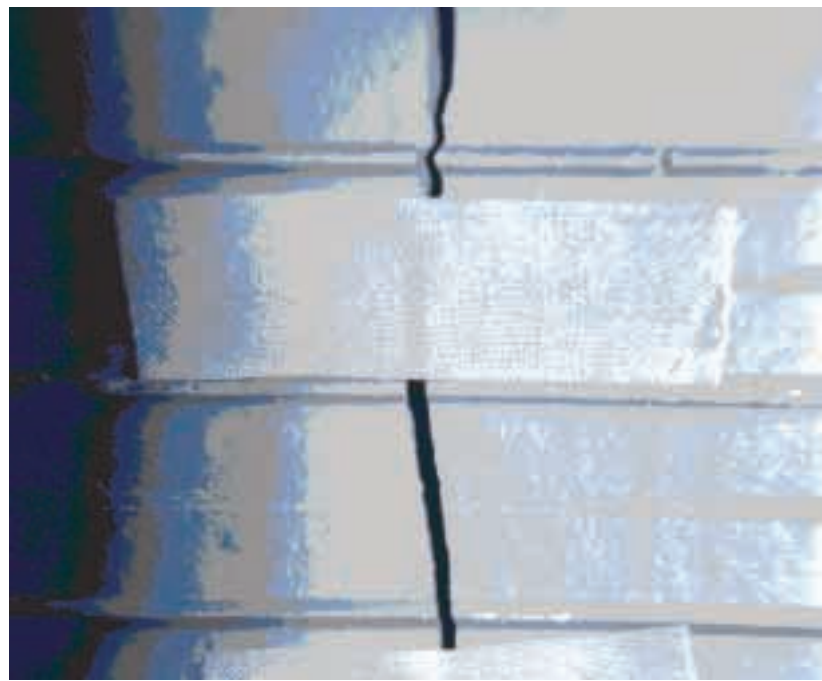
Si a tot això s'hi agrega que l'edifici ha sofert un desgast natural per l'ús al que fou destinat, doncs és lícit el fet d'incloure un índex corrector en la valoració de l'edifici.

Totes aquestes qüestions fan que l'estudi econòmic no sigui “pur”, sinó matissat per les múltiples interpretacions jurisprudencials que perfilen la matèria, per determinades disposicions i per les particularitats de l'objecte a valorar.

Per a la determinació de la possible ruïna hauran de succeir-se les fases següents;

- Càlcul del valor de la construcció.
- Coneixement de l'abast i valor dels danys que s'han d'esmenar per retornar la construcció a les condicions de seguretat, salubritat i ornat públic, tal com s'estableix per a tot edifici a l'article 251.1 del Decret Legislatiu 1/1990.
- Comparació d'ambdós valors per tal de determinar si els costos de reparació superen, o no, el 50 per cent del valor de la construcció.

El valor de la construcció és l'anomenat “*valor actual*”, i és el producte resultant de l'estimació del “*valor de reemplaçament*”, que no el de reconstrucció, afectat de la corresponent amortització.

Ruïna urbanística

L'article 253.2 del Decret Legislatiu 1/1990, apartat c), enuncia que procedeix la declaració de l'estat ruïnós de l'edifici per "circumstàncies urbanístiques que aconsellesin l'enderrocament de l'immoble"

Doctrina i jurisprudència conclouen que per a l'aplicabilitat del supòsit hauran de concórrer les següents circumstàncies:

1. Que l'edifici sigui fora d'ordenació atenent el planejament urbanístic vigent.
2. Que la seva aprovació i execució no presenti cap dubte.
3. Que els deterioraments de l'immoble requereixin obres que superin les de simple reparació.
4. Que pel fet d'estar prevista en el termini de quinze anys l'expropiació o enderrocamment, no es puguin autoritzar les obres que es pretenen realitzar.
5. Existència d'un desmereixement patent en relació a la zona.

La jurisprudència interpreta que una edificació pot trobar-se fora d'ordenació, a més de trobar-se fora d'alineacions oficials, per qualsevol altra circumstància prevista en les ordenances urbanístiques que regeixen a la zona on sigui l'edifici, com pugui ser l'altura, tant per excés com per defecte quan així es determini en el Pla d'Ordenació Urbana, o bé com a conseqüència de la infracció de determinacions que suposin un entorpi-

ment greu en el desenvolupament del planejament, com l'ús de les edificacions que distin d'allò permès, entre d'altres. En definitiva, qualsevol situació contradictòria amb les ordenances urbanístiques vigents.

Les úniques obres permeses en els edificis fora d'ordenació són les exigides pel deure de conservar les condicions de seguretat, salubritat i ornat públic, aquelles que serveixin per esmenar el deteriorament constructiu i que no puguin ser qualificades com de consolidació, i que la proporció dels danys a reparar no excedeixi del que ordinàriament pugui entendre's com a reparació usual.

La causes de salubritat

L'apartat 5 de l'article 253.2 del Decret Legislatiu 1/1990 disposa:

"Les mateixes disposicions establertes per aquesta Llei regiran en el supòsit que les deficiències de la construcció afectin la salubritat".

Per esbrinar el concepte de salubritat s'ha d'acudir, per una banda, a la normativa de mínims exigibles en l'habitabilitat dels locals, habitatges, locals comercials..., i per altra al que disposin les ordenances reguladores del planejament urbanístic vigent.

La declaració de ruïna d'un edifici per motius higienico-sanitaris es pot produir pel fet que les obres a realitzar, per esmenar el dany, hagin de fer-

se sobre una estructura esgotada, siguin econòmicament no exigibles o urbanísticament no recomanables, però excloses d'aquests contextos no tenen cap sentit.

ANÀLISI PROCEDIMENTAL

La declaració de ruïna es pot efectuar per dos procediments legals; mitjançant l'interdicte d'obra ruïnosa, recollit a la Ley de Enjuiciamiento Civil, articles 1676 a 1685, en relació als articles 389 a 391 del Codi Civil, o bé mitjançant l'expedient declaratiu de ruïna.

L'expedient declaratiu de ruïna és tramitat davant l'autoritat municipal, als efectes de prevenir un dany més o menys pròxim, però cert. És un acte administratiu. En ser l'esmentat dany un concepte jurídic indeterminat, s'haurà de ser a les proves, sobretot a les pericials, per tal d'entendre si l'edificació es troba compresa en un dels supòsits de l'article 253 del Decret Legislatiu 1/1990. Aquest acte administratiu es fonamenta en l'exercici de la potestat de policia de seguretat que la normativa de règim local imposa als municipis per a la salvaguarda de la vida i les coses dels ciutadans.

Òrgan municipal competent en matèria de declaració de ruïna pot ser l'alcalde com a òrgan unipersonal quan l'estat de l'edificació suposi un perill greu i imminent.

Per resoldre la declaració de ruïna s'escauen dues vies

procedimentals: una de caràcter ordinari, per entendre que el deteriorament o situació fàctica de l'edificació no revesteix la gravetat que implica la immediata actuació, i una altra sumària, producte del caràcter imminent que presenta l'esmentada edificació. La diferència rau, doncs, en la necessitat imperiosa o no de resoldre la declaració del seu estat a conseqüència de la possible perillositat.

Procediment ordinari

O normal, declarada en expedient contradictori, on la presumpció d'existència d'un perill immediat per a la seguretat de les persones o dels béns no es dona amb caràcter urgent, i es pot comprovar amb el temps suficient si l'estat de perill, més o menys pròxim, és cert o no. És l'adient en els tres supòsits generalment acceptats sota la nomenclatura de "ruïna tècnica", "ruïna econòmica" i "ruïna urbanística", recollits a l'article 253.2 del Decret Legislatiu 1/1990.

El procediment es pot iniciar d'ofici, a conseqüència de l'informe emès pels serveis tècnics, o com a resultat de les comprovacions efectuades per l'administració, en virtut de les denúncies formulades i de l'informe posterior dels serveis tècnics.

Si s'inicia a instància de part, s'haurà de seguir el que disposa l'article 19 del Reglament de Disciplina Urbanística i la Llei 30/92, de règim jurídic i procediment administratiu, és a dir, l'escrit d'iniciació haurà

de contenir, a més de tot un seguit de dades identificatives i acreditatives, una certificació tècnica justificativa de la causa d'instar la declaració de ruïna i del perill estimat. Estarà legitimada qualsevol persona que tingui una relació directa amb el cas que es planteja, entre ells s'hi pot trobar, també, els llogaters, ocupants, així com els titulars de drets reials sobre l'immoble, si és el cas i els propietaris i arrendataris de les finques limítrofes.

Un cop coneguts els interessats, entès en sentit ampli, se'ls posarà de manifest els informes tècnics perquè en el termini màxim de quinze dies al·leguin i presentin per escrit els documents i justificants que considerin pertinents en defensa dels seus drets. L'omissió d'aquest tràmit, si comporta la indefensió dels interessats, pot suposar

l'anul·lació en via contencioso-administrativa de tot el que ha estat actuat. Seguidament, s'evacua pels serveis tècnics municipals el dictamen pericial que constarà de tots els elements precisos perquè pugui servir de base qualitativa per a la resolució de l'expedient. Independentment que la peritació sigui un mitjà de prova fonamental en la resolució de la declaració de ruïna, no per això és vinculant per a l'administració.

La finalització normal de l'expedient declaratiu de ruïna serà la resolució, mitjançant pronunciaments de l'òrgan competent, sobre l'existència o no de l'esmentada ruïna, així com, en cada cas, de la demolició o reparació. L'article 23 del Reglament de Disciplina Urbanística assenyalava uns continguts mínims en la resolució de l'expedient. Diu:

1. "La resolució del expediente habrá de contener alguno de los pronunciamientos siguientes:

- a) Declarar el inmueble en estado de ruina, ordenando la demolición. Si existiere peligro en la demora, la Administración acordará lo procedente respecto al desalojo de los ocupantes.
- b) Declarar en estado de ruina parte del inmueble cuando esa parte tenga independencia constructiva del resto, ordenando así mismo su demolición.
- c) Declarar que, aun existiendo ruina en una parte del inmueble, ésta no alcanza a cubrir los requisitos para una declaración general, ordenando la ejecución de las obras de reparación necesarias.
- d) Declarar que no hay situación de ruina, ordenando las medidas pertinentes destinadas a mantener las condiciones de seguridad, salubridad y ornato públicos del inmueble de que se trate.

2. En los dos últimos casos del número anterior, el acuerdo determinará las obras necesas-

rias que deba realizar el propietario".

Per efectuar la notificació de la resolució dictada hauran d'incloure's com a interessats tots aquells que es trobin en l'esmentada situació jurídica, hagin intervingut o no en el procediment des del seu començament.

Quant al termini per a la resolució de l'expedient, el Reglament de Disciplina Urbanística disposa en el seu article 22.3 que no podrà excedir de sis mesos el temps que transcorri des de l'inici del procediment, excepte causes degudament justificades.

Procediment extraordinari o sumari

Aquest procediment es troba en funció de la presumpta imminència de la caiguda de l'edifici, amb el consegüent perill per a les persones o béns, que ha de ser evitat en funció de la policia de seguretat a la qual està obligada l'Administració local.

De les formulacions contingudes a l'article 253.1. i 4 del

Decret Legislatiu 1/1990, i als articles 20.2, 26.1 i 27 del Reglament de Disciplina Urbanística s'entén l'existència d'un perill immediat per a la seguretat de les persones o dels béns, requerit d'una solució urgent. Tant és així que l'alcalde pot adoptar, un cop rebuts els dictàmens pericials dels tècnics municipals i en el termini de 24 hores, la decisió personal i responsable d'actuar en ordre al desallotjament dels ocupants i disposar les mesures oportunes, que poden anar des de simples apuntalaments fins al mateix enderroc de la construcció, en exercici de la policia de seguretat.

L'article 253.4 del Decret Legislatiu 1/1990 estableix:

“Si existís urgència i perill en la demora, l'ajuntament o l'alcalde, sota la seva responsabilitat, per motius de seguretat, disposarà el que sigui necessari respecte a l'habitabilitat de l'immoble i el desallotjament dels seus ocupants”.

En el mateix sentit es pronuncia l'article 26.1 del Reglament de Disciplina Urbanística quan diu:

“Como consecuencia de comprobaciones realizadas por los servicios de la Administración, de oficio o en vir-

tud de denuncia de particulares, o como consecuencia del escrito de iniciación del expediente de ruina, se estime que la situación de un inmueble o construcción ofrece tal deterioro que es urgente su demolición y existe peligro para las personas o bienes en la demora que supone la tramitación del expediente, el Ayuntamiento o el Alcalde acordaran el desalojo de los ocupantes y adoptarán las medidas referidas a la seguridad de la construcción”.

El tràmit a seguir s'inicia amb la inspecció i el consegüent dictamen sobre el qual es basaran les decisions de l'ajuntament, dictamen orientat sobre l'habitabilitat de l'edifici, el desallotjament dels seus ocupants i la demolició de les construccions.

S'obvia el tràmit d'audiència atès que existeix perill en la demora, es preveu una disposició ràpida i necessària per tal d'evitar els danys a persones o coses, i això pot comportar fins i tot, la demolició, si fos necessari.

Formatlitzats aquests tràmits, l'alcalde o l'ajuntament adoptarà les mesures que calguin en el termini màxim de vint-i-quatre hores des de la recepció dels informes.

EFFECTES

Si la resolució és positiva, el resultat pot orientar-se cap a l'enderrocament de l'edifici, tant si es produeix en procediment ordinari com extraordinari. La resolució negativa de la declaració de ruïna d'un edifici comporta l'ordre de reparació de danys, considerats insuficients per rebre la qualificació d'edificació ruïnosa.

Si efectivament s'ordena l'enderrocament, es produeixen els efectes següents:

- a) Inscripció de l'edificació en el Registre Municipal de Solars i Terrenys sense urbanitzar, secció segona, sobre edificacions ruïnoses i inadeguades.
- b) Resolució del contracte de lloguer.
- c) Desallotjament dels ocupants.

La declaració administrativa de ruïna o l'adopció de mesures urgents per l'Administració no eximirà els propietaris de les responsabilitats de tot ordre que puguin ser exigides per negligència en els deures de conservació corresponents.

Per al reintegrament de les despeses efectuades per l'administració en l'execució subsidiària, se seguirà, en el seu cas, el procediment de constreyniment.

En el cas que la pròpia resolució de l'expedient porti aparellada l'ordre d'execució d'enderrocament de l'edificació afectada, no es pot concloure que legítima per si mateixa els treballs per actuar sobre l'edifici. És preceptiva la sol·licitud de llicència, i així ho estableix l'article 247 del Decret Legislatiu 1/1990 quan estableix que estaran subjectes a prèvia llicència les obres d'enderrocament de construccions. En el mateix sentit es manifesta l'article 1.14 del Reglament de Disciplina Urbanística.

POSSIBILITAT DE COBRAR LA TAXA PER LICÈNCIA D'ESTABLIMENTS EN ELS SUPÒSITS

Pere-Joan Torrent Ribert i Ana Muñoz Peralbo

Responsable dels Serveis Jurídics de l'Àrea Jurídica
Becària de l'Escola de Pràctica Professional de l'Advocacia de Tarragona

1. QÜESTIÓ PRÈVIA

1.1. És freqüent el cas de denegació de llicències d'obres o d'obertura d'establiments per defecte de forma de la llicència o per impossibilitat legal, perquè la llicència no s'ajusta a la legalitat urbanística o al planejament.

L'Administració realitza (tant en el supòsit de denegació com en el de concessió de llicències) les actuacions necessàries per tal de comprovar si es compleixen les condicions adequades per a l'obtenció de la llicència sol·licitada.

1.2. Aquesta activitat dins de l'ens local, s'ha produït tant en el cas de denegació com en el cas de concessió.

Es realitza una intervenció de l'Administració local, mitjançant els seus serveis tècnics i administratius, per comprovar que el projecte presentat és adequat a la legalitat urbanística.

S'ha de comprovar si el que es pretén construir es troba conforme a les normes urbanístiques del terme municipal, per concedir o denegar la llicència sol·licitada.

1.3. Llavors es presenta el dubte de si en els supòsits de denegació de les llicències es pot cobrar la taxa per l'activitat desenvolupada a petició de l'administrat.

2. FONAMENTS DE DRET

2.1. El fet imposable concret a la Llei 39/1988, reguladora de les hisendes locals.

El punt 4 de l'article 20 de la Llei, en els seus apartats h) i i), afirma que en particular les entitats locals poden establir taxes per:

"h) Atorgament de les llicències urbanístiques que exigeix la legislació del sòl i ordenació urbana.

i) Atorgament de les llicències d'obertura d'establiments".

La Llei 39/1988 quan parla del fet imposable en concret solament preveu la concessió de la llicència com a acte provocador de la taxa.

2.2. El fet imposable general a la Llei 39/1988, reguladora de les hisendes locals.

Constitueix el fet imposable de la taxa (segons estableix l'arti-

cle 20 de la Llei 39/1988) la prestació d'un servei públic o la realització d'una activitat administrativa de competència local, que es refereixi, afecti o beneficiï de forma particular els subjectes passius, sempre que siguin de sol·licitud o recepció obligatòria per als administrats i que no siguin susceptibles de ser prestats o realitzats per la iniciativa privada.

Sembla que en aquest supòsit es pot donar tant a la concessió com a la denegació de la llicència.

L'actuació de l'Administració és el fet essencial del fet imposable de les taxes. El fet imposable de les taxes no és l'activitat que exerceix el subjecte passiu, sinó la intervenció de l'Administració mitjançant els seus serveis tècnics i administratius, com a fet comprovant que el projecte presentat és conforme a la legalitat urbanística.

El concepte de taxa ve lligat a la prestació de serveis o d'activitats públiques, que en beneficiar o afectar de forma particular determinades perso-

JURISPRUDÈNCIA EN CONTRA

- **TS de 18-12-1995. Sala 3a., secció 2a.**
Ponent: Excm. Sr. Ricardo Enriquez Sancho.
(Rr. Aranzadi: RJ 1995\9296)
- **STS de 13-1-1996. Sala 3., secció 2a.**
Ponent: Excm. Sr. Jaime Rouanet Moscardo.
(Rr. Aranzadi: RJ 1996\231)
- **STS de 3-7-1997. Sala 3a., secció 2a.**
Ponent: Excm. Sr. Ramón Rodríguez Arribas.
(Rr. Aranzadi: RJ 1997\6680).
- **STS de 24-9-1996. Sala 3a., secció 2a.**
Ponent: Excm. Sr. Pascual Sala Sánchez.
(Rr. Aranzadi: RJ 1996\7246)

D'OBRES O PER OBERTURA DE DENEGACIÓ

nes, permet individualitzar una part del cost i repercutir-lo sobre les mateixes persones.

Tant en la concessió com en la denegació de les llicències es dóna aquesta activitat per part de l'Administració Local.

No cal que la Llei especifiqui cada activitat o servei susceptible de ser gravat amb taxa. L'enumeració que fa la Llei 39/1988 a l'article 20 és *númerus apertus* i no s'esgota amb els supòsits enumerats. És suficient definir els elements del fet imposable, ja que sempre que es donin els elements del fet imposable podrà exigir-se la taxa.

En canvi, és totalment necessari, que l'Ordenança fiscal municipal concreti els supòsits subjectes a la taxa.

2.3. Jurisprudència en contra del meritament de la taxa, en els supòsits de denegació de la llicència.

És la jurisprudència majoritària. Entre altres sentències tenim les destacades en el quadre **JURISPRUDÈNCIA EN CONTRA**.

2.4. Jurisprudència a favor de l'aplicació de la taxa en els supòsits de denegació de la llicència.

Malgrat que sigui una jurisprudència minoritària, cal destacar que són ja bastants els tribunals superiors de justícia que s'han pronunciat en aquest sentit, i les sentències que aporten en els quadres **JURISPRUDÈNCIA A FAVOR** són tècnicament irrefutables.

2.5. Doctrina.

Tomás Cobo Olvera, responsable del "Servicio de Asistencia Jurídica a los Municipios de la Diputación Provincial de Jaén", en el seu llibre "Régimen de las Tasas y Precios Públicos de las Entidades Locales en la Ley 25/1988 de 13 de julio" i "Tasas y Precios Públicos de las Entidades Locales en la Jurisprudencia", afirma que el fet imposable de les Taxes per llicència d'obres o per obertura d'establiments es produeix encara que aquestes siguin denegades.

El fet imposable de la taxa per llicència urbanística no és la

JURISPRUDÈNCIA A FAVOR

- STSJ de Catalunya de 4-3-1999.
Sala contenciosa administrativa, secció 1a.
Ponent: Il·lm. Sr. Francisco Díaz Fraile.

" Las tasas exigidas por licencia de apertura de establecimientos, se enmarcan en la categoría general de los actos administrativos de autorización por lo que la Administración permite la concreta actividad tras comprobar que la misma se va a desarrollar de acuerdo con las normas establecidas constituyendo la causa legitimadora de la tasa, precisamente la intervención de la Administración Municipal que se traduce en la prestación de los servicios técnicos y administrativos precisos para el acuerdo concediendo o denegando la licencia pretendida, requiriéndose en definitiva para que proceda la exigencia de la tasa en cuestión, que se precise la obtención de licencia por parte del Ayuntamiento, y que éste haya realizado las actuaciones correspondientes a los efectos de comprobar si concurren o no las condiciones idóneas para su concesión en el supuesto concreto de que se trate."

- STSJ d'Andalucía de 30-1-1991 (RJA, nº 2/91)

"... el hecho imponible de esta Tasa lo constituye la prestación del servicio o actividad que a través de medios humanos y materiales se encaminan a resolver la correspondiente solicitud, como claramente se desprende de los artículos 199,b); 205; 212,8; y 214 todos del Texto Refundido del Régimen Local, en relación con el 26,a) y el 28 de la Ley General Tributaria; por tanto, no se puede sostener que venga determinado por el hecho de la concesión o no de la licencia, pues de ser así provocaría, como bien dice la Gerencia Municipal demandada, que el coste de los servicios cuyos proyectos se ajustan a las normas urbanísticas, serían los únicos que soportarían los administrados, en tanto que los que desisten de su solicitudes, como en este caso, o le son denegadas, no obstante haber generado una actividad, quedarían exentos de su coste, pese que en ambos supuestos, desestimiento y denegación, se deban a causas sólo a ellos imputables. Y es evidente que la prestación del servicio se inicia con la simple solicitud, y termina con la concesión o denegación de la licencia... las Tasas se devengarán desde que se inicie la prestación del servicio."

JURISPRUDÈNCIA A FAVOR

• STSJ del País Basc de 17-11-1994.

Sala contenciosa administrativa, secció 1a.

Ponent: Il·lm. Sr. Jesús María Chamorro González.

(Rr. Aranzadi: JT 1994\1374)

"... la Ley 39/1988 de Haciendas Locales, en su artículo 20, establece como hecho imponible de las tasas, tributo que aquí nos ocupa, «la prestación de un servicio público, o la realización de una actividad administrativa, de competencia local», y diseñó esta Ley, ese hecho imponible con independencia de que esa actividad realizada o ese servicio prestado, lo hayan sido de acuerdo con las expectativas que al efecto tenían los solicitantes. En efecto, este precepto, que está ubicado en la rúbrica del hecho imponible, y no en la de los sujetos pasivos, como el artículo 23, nos da la pista clara, para afirmar que en el caso que nos ocupa, se haya o no otorgado la licencia solicitada, lo que es claro, es que se realizó una actividad de comprobación del estudio y proyecto presentado por el recurrente, actividad que con independencia de cual fuere su resultado, ha dado lugar al nacimiento del hecho imponible, debiendo por tanto reputarse correcta la liquidación girada".

• STSJ d'Astúries de 11-9-1995. Sala contenciosa administrativa.

Ponent: Il·lm. Sr. Antonio Robledo Peña.

(Rr. Aranzadi: JT 1995\1169)

" SEGUNDO.-La Ley 39/1988 (RCL 1988\2607 y RCL 1989\1851), reguladora de las Haciendas Locales, en su artículo 20 establece como hecho imponible de las tasas, tributo que aquí nos ocupa, «la prestación de un servicio público, o la realización de una actividad administrativa, de competencia local», configurándose en la Ley ese hecho imponible con independencia de que esa actividad realizada o ese servicio prestado lo hayan sido de acuerdo con las expectativas que al efecto tenían los solicitantes".

• STSJ de Canàries (Santa Cruz de Tenerife) de 5-2-1996.

Sala contenciosa administrativa.

Ponent: Il·lm. Sr. Fernando Román García.

(Rr. Aranzadi: JT 1996\106)

"...el hecho imponible viene determinado por la realización por los servicios municipales correspondientes de la actividad de estudio precisa para la determinación de la adecuación o inadecuación a la legalidad urbanística del proyecto de obras presentado, con independencia del resultado de tal estudio, esto es, con independencia de que el solicitante obtenga finalmente la licencia en cuestión o no la obtenga (porque no se ajuste, en este último caso, a la legalidad urbanística). Por consiguiente, a tenor de lo anterior, incluso se puede afirmar que en todo caso el sujeto solicitante obtiene, como mínimo, un beneficio, cual es el de que se lleve a cabo la actividad municipal de estudio sobre la adecuación del proyecto presentado a la legalidad urbanística,..."

concessió seva, sinó l'activitat de l'Ajuntament per comprovar que el que es permet construir és o no conforme amb les normes urbanístiques del terme municipal. Activitat que s'inicia amb la sol·licitud i que pot acabar amb la concessió, denegació de la llicència o per acord de desestiment del sol·licitant quan ja s'han realitzat determinats actes motivats pel sol·licitant.

Per tal que el tribut sigui exigible és suficient que apareguin els elements que configuren el fet imposable, sense que el principi de benefici o la idea de contraprestació siguin elements necessaris perquè neixi el fet imposable de les taxes. Les taxes són prestacions que tenen el seu origen a la Llei, per la qual cosa la idea de contraprestació és irrellevant; també és irrellevant que el servei o l'activitat beneficiï o perjudiqui el subjecte passiu; n'hi ha prou amb que l'afecti.

2.6. La importància de l'Ordenança fiscal: que el fet imposable sigui la tramitació, no la concessió.

Els municipis, basant-se en la Llei 39/1988, tenen llibertat

per establir, mitjançant l'Ordenança dictada a l'efecte, quines activitats o serveis poden donar lloc al meritament de les taxes.

L'Ordenança local està habilitada per regular una taxa, sempre que hi concorrin dos requisits:

1. Que el fet imposable estigui degudament delimitat en una Llei.
2. Que l'activitat o servei que es pretengui sufragar amb la taxa sigui de competència local.

És convenient que l'Ordenança municipal reculli com a fet imposable de la taxa la tramitació de la llicència, en comptes de la concessió, ja que el que realment constitueix el fet imposable de la taxa és l'activitat administrativa de l'Ajuntament, que comprova la legalitat urbanística.

2.7. Conveniència que la taxa per tramitació amb denegació sigui inferior a la taxa per concessió.

- menys l'activitat de l'Administració Local.
- menys benefici per a l'administrat.

Les taxes (per a la prestació d'un servei o per a la realització d'una activitat) han de compensar l'Administració d'aquelles despeses que li han estat provocades per l'activitat del contribuent.

Seria injust que solament estiguessin subjectes a taxa els supòsits de concessió de llicències, ja que en els dos supòsits es produeix una activitat administrativa que generarà unes despeses. El fet imposable de la taxa (i, per tant, el meritament) no es realitzaria de no sol·licitar-se la llicència.

El cost de la taxa es determina atenent el cost del servei o l'activitat realitzada. Això fa que les despeses per tramitació que comportin la denegació de la llicència siguin inferiors a les que comportin la concessió de la llicència.

Tant en els supòsits de concessió com en els de denegació de llicències, es produeix una activitat municipal tècnica i administrativa que ha de verificar si els actes d'edificació o d'obertura d'establiments s'ajusten a les normes urbanístiques. Però, si s'ator-

ga la llicència, no acaba aquí l'activitat administrativa, que ha de seguir amb l'activitat de control i inspecció.

A més de la menor activitat per l'Administració local en els supòsits de denegació de llicències, també és diferent el benefici per a l'administrat.

El benefici atorgat a l'administrat no és el mateix en els supòsits de concessió que en els de denegació de les llicències.

El fet evident que en el supòsit de denegació no es produeix cap benefici per a l'administrat, fa aconsellable que l'import de la taxa sigui inferior que en el cas de concessió de la llicència. No hi ha cap norma legal ni jurisprudència que estableixin aquest principi. Tanmateix, és aconsellable, per tal de demostrar que l'ens local aplica una discrecionalitat raonada i motivada en l'activitat tributària.

No s'hauria de pagar el 100% del que s'hauria pagat si s'hagués concedit la llicència, sinó per exemple el 75%, o un altre percentatge similar.

CONCLUSIONS

3.1. Malgrat que la legislació i la jurisprudència majoritària digui que no ha d'imposar-se taxa en els supòsits de denegació de llicències, sí que pot imposar-se, ja que en els dos supòsits (concessió i denegació de la llicència) el sol·licitant ha provocat una activitat administrativa comprovadora de la legalitat i ha generat uns costos.

Aquesta activitat administrativa, amb independència de quin sigui el resultat, ha donat lloc al naixement del fet imposable i al meritament de la taxa.

3.2. És molt convenient que l'Ordenança Fiscal estableixi com a fet imposable de la taxa la tramitació de les llicències (i no la concessió), és a dir, la realització de l'activitat tècnica o administrativa necessària per comprovar si el projecte presentat és adequat a la legalitat urbanística, i poder decidir sobre la concessió o denegació de les llicències.

3.3. Igualment s'aconsella que l'import de la taxa pels supòsits de denegació sigui inferior als supòsits de concessió, ja que l'activitat administrativa és menor en la denegació que en la concessió de les llicències, i a més hi ha menys benefici per al sol·licitant.

àmbit de TURISME

EL SERVEI D'ASSISTÈNCIA MUNICIPAL EN DE PLANIFICACIÓ AL SERVEI DELS

| Octavi Bono

Gerent del Patronat de Turisme de la Diputació de Tarragona

EL PATRONAT DE TURISME DE LA DIPUTACIÓ DE TARRAGONA HA FET EVOLUCIONAR EN ELS DARRERS QUATRE ANYS LA SEVA ACTIVITAT PRINCIPAL DE PROMOCIÓ TURÍSTICA VERS ACCIONS DE SUPORT MÉS CLARES DE LA COMERCIALIZACIÓ. EN EL MATEIX SENTIT, AQUESTA EVOLUCIÓ S'HA COMPLETAT AMB UNA AMPLIACIÓ DEL VENTALL D'ACTIVITATS A DESENVOLUPAR INTRODUINT EL PROGRAMA DE FORMACIÓ, EL PROGRAMA D'INFORMACIÓ I EL SERVEI D'ASSISTÈNCIA TÈCNICA PER ALS MUNICIPIS.

La voluntat del Patronat ha estat esdevenir un organisme de suport als municipis. Per aquest motiu, una línia d'actuació encetada el 1998 ha estat el Servei d'Assistència Municipal en l'àmbit de Turisme. Aquest servei pretén posar a l'abast dels municipis de la Costa Daurada la informació bàsica per tal d'orientar correctament la política municipal en turisme, valorar la potencialitat dels recursos, definir els objectius a assolir i determinar les estratègies que s'han de portar a terme.

Des del Patronat s'ha volgut crear un servei àgil, rigorós en els continguts, consensuat amb els responsables del municipi i de cost assumible per a aquells que en volguessin fer ús. I és per això que es va signar un conveni de col·laboració amb la Universitat Rovira i Virgili, materialitzat a través del seu Grup d'Estudis Turístics de la Unitat de Geografia. Aquest grup és el que de forma efectiva desenvolupa el treball.

La metodologia de treball s'articula en quatre fases diferenciades:

- A) Diagnosi
- B) Definició d'objectius
- C) Definició d'estratègies
- D) Establiment de les accions a desenvolupar

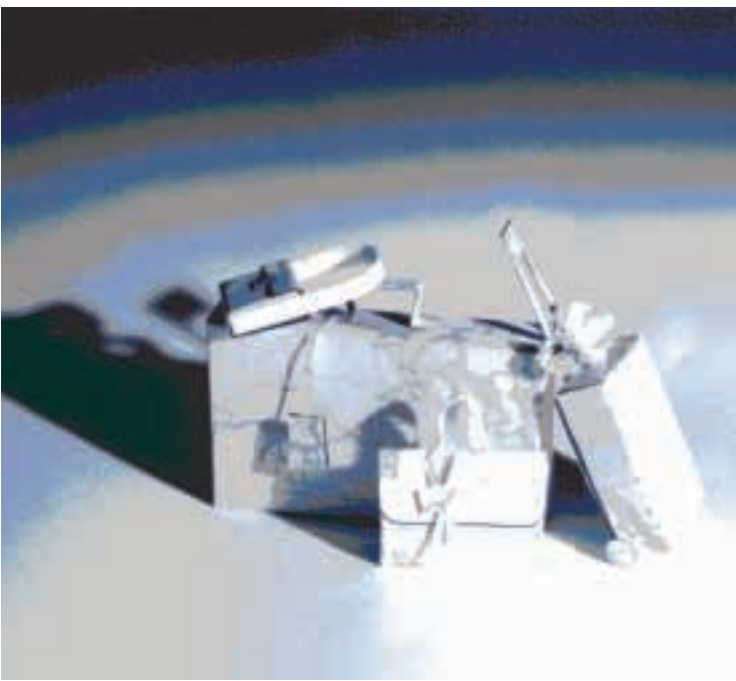
La fase de **Diagnosi** vol aconseguir un gran coneixement dels recursos turístics i de la seva potencialitat mitjançant l'aplicació d'una matriu DAFO en la qual s'analitzen les debilitats (D), les amenaces (A), les fortaleses (F) i les oportunitats (O). S'analitzen els recursos purament turístics i, d'altra banda, els equipaments i els serveis d'allotjament, restauració i comercials.

Els recursos analitzats són de tipus natural o paisatgístic, històric o monumental, artesans i gastronòmics i el folklore i les festes. El Grup d'Estudis Turístics de la Unitat de Geografia aplica per aquesta anàlisi l'Índex de Potencialitat Turística,

$$IPT = \alpha FR + \beta FA + \gamma FE$$

en el que, FR és el valor dels factors recursos, FA és el valor del factor accessibilitat i FE és el valor dels factors equipaments al municipi. D'altra banda, α , β i γ són coeficients de ponderació dels factors anteriors.

Amb la **Definició d'objectius** es determina l'orientació que vol tenir la política turística del municipi. Es diferencia entre els objectius específics que estant vinculats únicament al municipi i els generals, que

L'ÀMBIT DE TURISME: UN INSTRUMENT AJUNTAMENTS DE LA COSTA DAURADA

volen definir de manera més ferma el desenvolupament del turisme en el conjunt del territori.

La **Definició d'Estratègies** determina els canals pels quals es podran desenvolupar les accions que han de suposar la consecució dels objectius.

Les **Accions a desenvolupar** defineixen de forma pràctica i tangible aquelles actuacions que es recomanen als responsables de l'Ajuntament per tal que a mesura que les executin contribueixin a l'assoliment dels objectius plantejats.

En general, el conjunt de les accions es poden agrupar en quatre grans blocs:

- I - Creació de noves infraestructures i serveis
- II - Gestió i formació
- III - Adequació i millora de l'entorn
- IV - Imatge i promoció

De les accions plantejades, se'n defineix el grau d'impacte estratègic, la dificultat, la competència, el cost, el manteniment, el termini i la conveniència.

Des de l'inici de la creació d'aquest servei, el Patronat de Turisme de la Diputació i el Grup d'Estudis Turístics de la

Unitat de Geografia de la Universitat Rovira i Virgili han desenvolupat un total de 12 projectes per a les poblacions de Bellmunt, Gratallops, El Lloar, La Morera, Poboleda, El Perelló, Porrera, Santa Oliva, Torroja, la Vilella Alta, la Vilella Baixa i Xerta.

Pel que fa a la distribució dels costos que es deriven de la realització de cada projecte, cal dir que el Patronat de Turisme de la Diputació se'n fa càrrec inicialment del 70% i l'Ajuntament del 30% restant. Aquestes quanties s'acaben d'ajustar a la baixa en funció de la superfície del municipi i del nombre de població resident.

Amb els projectes desenvolupats fins a la data s'han plantejat un total de 224 accions en el conjunt dels municipis. Aquestes accions són fruit d'una reflexió prèvia que ja ha permès planificar des del coneixement del territori i des de la definició d'estratègies i objectius. Entenem, per tant, que aquest servei d'assistència tècnica és una eina útil. La seva eficàcia final quedarà, però, determinada pel desenvolupament correcte de les accions ja en mans dels responsables municipals. Esperem que amb el pas del temps en puguem estar tots satisfets.

EXEMPLE BÀSIC D'ORIENTACIÓ EN TURISME

OBJECTIU GENERAL

Diversificar l'economia del municipi

OBJECTIU ESPECÍFIC

Crear activitat econòmica a partir del turisme

ESTRATÈGIES D'ACTUACIÓ

Dotar de contingut temàtic els recursos turístics

ACCIÓ CONCRETA

Convertir la cooperativa del poble en un espai temàtic del vi.

àmbit de RECURSOS

RESPONSABILITZAR-SE EN LA CULTURA

| Josepa **Zamora Barceló** i Marta Isabel **Nogueira Orden**

Serveis de Recursos Humans de la Diputació de Tarragona

L'ARTICLE 40.2 DE LA CONSTITUCIÓ ESPANYOLA ENCOMANA ELS PODERS PÚBLICS, COM UN DELS PRINCIPIS RECTORS DE LA POLÍTICA SOCIAL I ECONÒMICA, VETLLAR PER LA SEGURETAT I HIGIENE EN EL TREBALL.

EN EL MARC D'UNA POLÍTICA DE PROTECCIÓ DE LA SALUT DELS TREBALLADORS MITJANÇANT LA PREVENCIÓ EFICAC DE RISCOS DERIVATS DEL SEU TREBALL, ES VA APROVAR LA LLEI 31/1995, DE 8 DE NOVEMBRE, DE PREVENCIÓ DE RISCOS LABORALS (BOE NÚM. 269, DE 10-11-95).

LA LLEI NO TÉ NOMÉS EL CARÀCTER DE LEGISLACIÓ LABORAL SINÓ QUE CONSTITUEIX **NORMA BÀSICA DEL RÈGIM ESTATUTARI DELS FUNCIONARIS PÚBLICS**, DICTADA A L'EMPARA DE L'ARTICLE 149.1.18 DE LA CONSTITUCIÓ, LA QUAL COSA CONFIRMA LA SEVA VOCACIÓ D'UNIVERSALITAT.

La **prevenció de riscos laborals** és el procés mitjançant el qual es determina la magnitud dels riscos que no s'han pogut evitar, i s'obté la informació necessària per tal que l'empresari estigui en condicions de prendre una decisió apropiada sobre la necessitat d'adoptar mesures preventives i de minimitzar els riscos, en aquest cas, sobre el tipus de mesures que s'han d'adoptar.

En aquest marc de prevenció, la llei no només articula el conjunt de drets i obligacions derivats o correlatius del dret bàsic de protecció dels treballadors, sinó que té com a propòsit fomentar una autèntica **cultura preventiva**.

L'ACCIÓ PREVENTIVA

L'article 15 enumera els principis generals de conformitat amb els quals l'empresari ha d'aplicar el deure general de

prevenció: evitar els riscos, avaluar els riscos que no es poden evitar, combatre els riscos en el seu origen, adaptar el treball a la persona... i, en definitiva, planificar i aplicar la prevenció.

Això requereix l'**avaluació inicial dels riscos** per a la seguretat i la salut dels treballadors, tenint en compte la naturalesa de l'activitat i l'exposició a riscos específics -posant especial èmfasi en la protecció de la maternitat i dels menors d'edat-. Si el resultat de la diagnosi ho fa necessari, es duran a terme les activitats de prevenció, que cal modificar quan, a resultes dels controls que s'han de fer periòdicament, se'n faci palesa la seva inadequació a les finalitats de protecció requerides.

Correlativament, l'empresari ha de garantir als treballadors la **formació**, teòrica i pràctica,

HUMANS

DE PREVENCIÓ DELS RISCOS LABORALS

en matèria preventiva, suficient i adequada al lloc de treball.

Aquest deure **no eximeix el treballador de l'obligació de vetllar pel compliment de les mesures de prevenció adoptades**, de conformitat amb la seva formació i amb les instruccions de l'empresari. L'incompliment d'aquestes obligacions tindrà la consideració d'incompliment laboral als efectes de l'Estatut dels treballadors, o de falta, de conformitat amb la normativa sobre règim disciplinari dels funcionaris públics.

SERVEIS DE PREVENCIÓ

Un instrument fonamental de l'acció preventiva en l'empresa és l'obligació d'estructurar aquesta acció a través del propi empresari, de l'actuació d'un o més treballadors de l'empresa específicament designats per a això, de la constitució d'un servei de

prevenció o del recurs a un servei de prevenció aliè a l'empresa, inclosa l'eventual participació de les mútues d'accidents de treball i malalties professionals.

El **servei de prevenció** és el conjunt de mitjans humans –de caràcter interdisciplinari– i materials necessaris per realitzar les activitats preventives, amb funcions d'assessorament i assistència a l'empresari, als treballadors i als seus representants.

L'elecció d'un o altre model d'organització dependrà de la magnitud, complexitat i intensitat dels riscos inherents a cada situació. En el cas que no es concerta el servei de prevenció amb una entitat aliena a l'empresa, s'ha de sotmetre el sistema de prevenció al control d'una auditoria externa.

Per realitzar l'activitat de prevenció, l'empresari ha de facilitar als treballadors

designats, o si escau, als treballadors integrants del servei de prevenció, la **informació i documentació** necessàries. Aquests treballadors gaudiran de les **garanties** previstes a l'Estatut dels Treballadors per als representats dels treballadors i no podran patir cap perjudici derivat de l'exercici d'aquestes activitats. Els treballadors han de guardar secret professional sobre la informació relativa a l'empresa a la qual tinguin accés com a conseqüència de l'exercici de les seves funcions.

CONSULTA I PARTICIPACIÓ DELS TREBALLADORS

En el marc del principi bàsic de participació d'empresaris i treballadors en la planificació, programació, organització i control de la gestió relacionada amb la millora de les condicions de treball i la protecció

de la seguretat i salut dels treballadors en el treball, es regulen de forma detallada els **drets de consulta i participació dels treballadors** en relació amb les qüestions que afecten aquestes matèries; dret de participació que s'exercirà en l'àmbit de les administracions públiques amb les adaptacions previstes a l'article 34.3.

Partint del sistema de negociació col·lectiva vigent al nostre país, la Llei 31/1995 atribueix als anomenats **delegats de prevenció** –elegits per i entre els representants del personal en l'àmbit dels respectius òrgans de representació– l'exercici de les funcions especialitzades en matèria de prevenció de riscos en el treball, atorgant-los les competències, facultats i garanties necessàries.

ANNEX: NORMATIVA DE DESENVOLUPAMENT

Aquesta és una relació no exhaustiva de la normativa de desenvolupament aprovada en matèria de prevenció de riscos laborals:

- Reial decret 39/1997, de 17 de gener, pel qual s'aprova el reglament dels serveis de prevenció (BOE núm. 27, de 31-01-97), que va ser modificat posteriorment pel Reial decret 780/1998, de 30 d'abril (BOE núm. 104, de 01-05-98).
- Reial decret 485/1997, de 14 d'abril, sobre disposicions mínimes en matèria de senyalització de seguretat i salut en el treball (BOE núm. 97, de 23-04-97).
- Reial decret 486/1997, de 14 de abril, sobre disposicions mínimes de seguretat i salut en els llocs de treball (BOE núm. 97, de 23-04-97).
- Reial decret 773/1997, de 30 de maig, sobre disposicions mínimes de seguretat i salut relatives a la utilització pels treballadors d'equips de protecció individual (BOE núm. 140, de 12-06-97).
- Reial decret 1215/1997, de 18 de juliol, sobre disposicions mínimes de seguretat i salut per a la utilització pels treballadors dels equips de treball (BOE núm. 188, de 07-08-97).
- Reial decret 1627/1997, de 24 d'octubre, pel qual s'estableixen disposicions mínimes de seguretat i de salut en les obres de construcció (BOE núm. 256, de 26-10-97)
- Llei 38/1999, de 5 de novembre, d'ordenació de l'edificació (BOE núm. 266, de 06-11-99) aborden la problemàtica específica de les obres, públiques o privades, en què es realitzin treballs de construcció o enginyeria civil.

El nombre de delegats de prevenció variarà d'acord amb l'escala prevista a l'article 35. En les empreses de fins a 30 treballadors, el delegat de prevenció serà el delegat de personal. En les empreses d'entre 31 a 49 treballadors serà elegit per i entre els delegats de personal. En els centres de treball que no tinguin representants de personal, els treballadors podran elegir per majoria un treballador que assumeixi les competències de delegat de prevenció. Per conveni col·lectiu es podran establir altres sistemes de designació. Igualment en l'àmbit de les administracions públiques.

En la seva condició de representants dels treballadors, la llei reconeix als delegats de prevenció un seguit de **garanties** en el desenvolupament de les seves funcions –crèdit d'hores mensuals, formació... i totes les altres reconegudes a l'Estatut dels Treballadors– així com el deure de secret professional.

Així mateix, l'arrelada figura del **Comitè de Seguretat i Salut** es configura com l'òrgan paritari i col·legiat format per aquells representants i l'empresari, i es dota d'unes com-

petències i unes facultats. El Comitè de Seguretat i Salut s'ha de constituir en totes les empreses o centres de treball amb 50 o més treballadors.

Tot això sens perjudici de les possibilitats que atorga la Llei a la negociació col·lectiva per articular de manera diferent els instruments de participació dels treballadors.

RESPONSABILITATS I SANCIONS

El compliment per l'empresari de les seves obligacions en matèria de prevenció es garanteix amb la tipificació de les infraccions administratives i el règim sancionador corresponent i àdhuc amb les responsabilitats civils i penals pels danys i perjudicis derivats de l'incompliment.

RESUM: ACTIVITATS DE PREVENCIÓ QUE HA DE REALITZAR L'EMPRESARI

- Avaluació dels riscos.
- Planificació d'activitats.
- Adopció de mesures.
- Controls de medicina preventiva.
- Investigació d'accidents.
- Pla d'emergència.
- Formació.

EL TRACTAMENT COMPTABLE DE L'ARRENDAMENT AMB OPCIÓ DE COMPRA I DE L'ARRENDAMENT FINANCER EN ELS ENS LOCALS

| Francesc Cid i Grau

*Coordinador del Servei d'Assistència Municipal.
Interventor tresorer d'Administració local.*

LA MODIFICACIÓ DE L'ARTICLE 14 DE LA LLEI DE CONTRACTES DE LES ADMINISTRACIONS PÚBLIQUES, QUE ACTUA PER LA LLEI 53/1999, DE 28 DE DESEMBRE, POSSIBILITA EL PAGAMENT AJORNAT DEL PREU DELS CONTRACTES QUAN EL SISTEMA DE PAGAMENT S'ESTABLEIX MITJANÇANT LA MODALITAT D'ARRENDAMENT FINANCER O MITJANÇANT EL SISTEMA D'ARRENDAMENT AMB OPCIÓ DE COMPRA, LIMITANT A QUATRE ANYS EL TERMINI MÀXIM PER AL SEU PAGAMENT EXCEPTUANT QUAN PER L'ÒRGAN COMPETENT S'ACORDI UN TERMINI SUPERIOR.

Els ens locals, des del dia 29 de març de 2000, poden utilitzar les modalitats d'arrendament financer i arrendament amb opció de compra en els temes previstos a la Llei de contractes de les administracions públiques.

Per la novetat d'aquestes figures dins l'àmbit local i davant l'absència en la normativa comptable local de regulació específica, es reproduïxen a continuació les consideracions que ha formulat, mitjançant una nota informativa, la Sotsdirecció General de Planificació i Direcció de la Comptabilitat de la Intervenció General de l'Estat.

ARRENDAMENT AMB OPCIÓ DE COMPRA

Essencialment, el tractament comptable de l'arrendament amb opció de compra consisteix a anar registrant les quotes d'arrendament com a despesa econòmica i pressupostària del corresponent exercici (com si d'un arrendament pur es tractés) i registrar, en el cas que s'exerceixi l'opció de compra, l'adquisició onerosa del bé que es tracti per l'import d'aquesta opció.

La forma comptable a seguir per al registre de les despeses realitzades mitjançant l'arrendament amb opció de compra és, per tant, l'aplicable amb caràcter general a qualsevol

despesa, sense reconèixer l'element arrendat com a propi, mentre no s'adquireixi per exercici de l'opció de compra. Exposat això, cal fer les següents precisions:

- Que es tracta d'una despesa de caràcter plurianual, i que s'hi ha d'aplicar el tractament previst en les instruccions de comptabilitat local per comptabilitzar aquesta categoria de despeses.
- Que les quotes periòdiques tenen la naturalesa de despeses econòmica i pressupostària, de manera que el reconeixement de les obligacions que se'n deriven, donarà lloc, per l'import d'aquestes, a l'anotació del Quadre 1 en el diari general d'operacions.
- Que, si s'exerceix l'opció de compra, es comptabilitzarà l'adquisició onerosa del bé arrendat per l'import de l'opció, mitjançant l'anotació del Quadre 2 en el diari general d'operacions. Es procedirà, a partir d'aquí, a la seva amortització si es tracta d'un element depreciable.

ARRENDAMENT FINANCER Règim Jurídic

- Llei 26/1988, de 29 de juliol sobre disciplina i intervenció de les entitats de crèdit: disposició addicional setena.

- Llei 43/1995 de 27 de desembre, de l'impost sobre societats: article 128 i disposició transitòria vuitena.

- Llei 13/1995, de 18 de maig, de contractes de les administracions públiques, segons la redacció donada per la Llei 53/1999, de 28 de desembre.

Tractament comptable

El tractament comptable dels contractes d'arrendament financer és idèntic al que es preveu per als contractes d'arrendament amb opció de compra, inclòs l'associat al seu caràcter plurianual, excepte el registre de l'adquisició del bé per exercici de l'opció de compra, per la diferent funció econòmica de les dues figures contractuals.

En conseqüència, la despesa derivada de les quotes periòdiques (comprendives de la càrrega financera i de l'import corresponent a la recuperació del cost del bé) es registrarà com

a despesa econòmica de cada exercici per l'import de les que corresponguin a l'exercici.

Al contrari del que s'ha exposat en relació amb el contracte d'arrendament amb opció de compra, l'exercici de l'opció en el contracte d'arrendament financer suposarà la incorporació de l'immobilitzat com si es tractés d'un bé propi, des de l'inici de l'arrendament. Això obligarà a corregir les conseqüències d'haver registrat com una despesa econòmica d'arrendament durant el període de durada del contracte una cosa que, com a conseqüència de l'exercici de l'opció de compra, ha esdevingut en inversió, practicant els ajustaments que calguin per registrar el canvi de criteri que es posa de manifest en l'exercici de l'opció.

L'adquisició de l'element per a l'exercici de l'opció de compra suposarà:

- Donar d'alta l'immobilitzat material pel valor al comptat segons contracte.

- Donar d'alta l'amortització, que, si s'escau, hauria acumulat el bé fins al 31 de desembre de l'any immediatament anterior al venciment del contracte, si des de l'inici, s'hagués tractat com a immobilitzat de l'entitat.

- Imputar al pressupost de despeses l'import de l'opció de compra.

- Imputar al resultat de l'exercici la diferència entre el valor al comptat del bé, un cop deduïda la seva opció de compra i l'amortització acumulada: eliminant la despesa d'arrendament de l'exercici, apareixent la despesa financera imputable, d'acord amb el criteri financer establert i imputant la diferència com a resultat extraordinari de l'exercici.

L'assentament a practicar en el diari general d'operacions seria el del Quadre 3.

L'import de les despeses financeres a imputar en l'exercici serà el que es dedueixi del quadre d'imputació de les despeses financeres de l'operació, és a dir, de la diferència entre la suma de les quotes periòdiques i l'import de l'opció de compra i el valor al comptat del bé. Aquest quadre indicarà, per a cadascun dels exercicis de durada del contracte, les despeses financeres que s'haurien imputat al resultat econòmic patrimonial d'acord amb el criteri financer establert¹ en cas l'element arrendat s'hagués considerat com a immobilitzat propi des de l'inici del contracte.

La quantificació de les despeses financeres imputables a l'any en què s'exerciti l'opció de compra, requerirà, per tant,

ANOTACIONS ARRENDAMENTS AMB OPCIÓ DE COMPRA

QUADRE 1.

(640x) Arrendaments... o (640) Treballs, subministraments i serveis exteriors	x	a (400) Creditors per obligacions reconegudes. Pressupost corrent
---	---	--

Nota: El compte en cursiu correspon al Pla de Comptes Simplificat.

QUADRE 2.

(20x) Compte representatiu el bé adquirit	x	a (400) Creditors per obligacions reconegudes. Pressupost corrent
---	---	--

EXEMPLE

Bé arrendat: element de transport

Vida útil: 10 anys

Quota total, anual, de l'arrendament: 1.500.000' - PTA

Valor de l'opció de compra (en cas que s'exerciti): 350.000' - PTA

1.500.000 (640) Treballs, subministraments i serveis exteriors	x	a (400) Creditors per obligacions reconegudes. Pressup. orrent 1.500.000
--	---	---

• En el moment que s'efectuï el pagament material:

1.500.000 (400) Creditors per obligacions reconeg. Pressup. corrent.	x	a (57) Tresoreria 1.500.000
---	---	-----------------------------

• En cas d'exercitar-se l'opció de compra, es comptabilitzarà l'adquisició onerosa del bé arrendat per l'import de l'opció, mitjançant l'anotació següent al diari general d'operacions:

350.000 (204) Elements de transport	x	a (400) Creditors per obligacions reconegudes. Pressup. orrent 350.000
-------------------------------------	---	---

• A partir d'aquest moment es practicarà la corresponent amortització. Per tant, a 31/12 de l'exercici es faria aquest assentament (350.000/10 = 35.000):

35.000 (690) Amortització de l'immobilització mat.	x	a (290) Amortització acumulada immob. material 35.000
--	---	---

ANOTACIONS ARRENDAMENTS FINANCERS

QUADRE 3.

_____ x _____	
(20x) Compte representatiu del bé adquirit	
(629) Altres despeses financeres	
(620) <i>Despeses financeres</i>	
	a (290) Amortització acumulada de l'immobilitzat material
	(400) Creditors per obligacions reconegudes. Pressupost corrent
	(640x) Arrendaments
	(640) <i>Treballs, subministraments i serveis exteriors</i>
	(822) Altres resultats extraordinaris o
	(820) <i>Resultats extraordinaris</i>
_____ x _____	

Nota: El compte en cursiu correpon al Pla de Comptes Simplificat.

Anys	Quota bruta	Quota neta	Interessos	IVA	Amortització
2001	3.271.337	2.820.118	500.000	451.219	2.320.118
2002	3.271.337	2.820.118	383.994	451.219	2.436.124
2003	3.271.337	2.820.118	262.188	451.219	2.557.930
2004	3.271.337	2.820.118	134.291	451.219	2.685.828
<i>Opció de compra</i>				80.000	500.000
Total	13.085.348	11.280.472	1.280.473	1.884.876	10.500.000

la fixació per l'entitat local d'un criteri financer que permeti reconstruir el quadre d'imputació de les despeses financeres derivades del contracte.

Com que l'exercici de l'opció de compra posa de manifest un canvi de criteri que consisteix a tractar com a inversió una cosa que s'estava tractant com a despesa, s'haurà d'informar d'aquest canvi en l'Annex al Balanç.

Per acabar, cal recordar que el tractament comptable del gravamen indirecte que recaigui sobre les operacions d'arrendament amb opció de compra i d'arrendament financer, serà el previst en les regles 308 i 309 de la instrucció de comptabilitat per a l'Administració local i en les regles 187 i 188 de la Instrucció de comptabilitat del tractament especial simplificat per a entitats locals d'àmbit territorial amb població inferior a 5.000 habitants.

¹Un criteri financer generalment admès és el que consisteix a distribuir les despeses en proporció als capitals vius.

EXEMPLE

Duració del contracte: 4 anys
 Valor de l'opció de compra: 500.000'- pta
 Valor al comptat de l'element de transport: 10.000.000'- pta + opció de compra: 10.500.000'- pta
 Vida útil estimada: 10 anys
 Quota total de l'arrendament financer: 2.820.118'- pta
 Data de l'inici del contracte: 1/1/2001
 Data de venciment del contracte: 31/12/2004

• Durant els exercicis 2001, 2002, i 2003, es registraria el total de la despesa econòmica de l'exercici corresponent a la quota neta, fent cada exercici, el següent apunt:

_____ x _____	
2.820.118 (640) Treballs, subministraments i serveis exteriors	a (400) Creditors per obligacions reconegudes. Pressup. orrent 2.820.118
_____ x _____	
2.820.118 (400) Creditors per obligacions reconeg. Pressup. corrent.	a (57) Tresoreria 2.820.118
_____ x _____	

• A 31/12/2004, en finalitzar la vida del contracte, s'exerceix l'opció de compra (500.000'- pta) i s'ha de donar d'alta l'element de transport actiu, suposant la seva incorporació com si es tractés d'un bé propi des del començament de l'arrendament, amb la qual cosa l'amortització acumulada de l'esmentat element de transport incorpora l'amortització dels 3 exercicis anteriors (10.500.000/10 = 1.050.000*3 = 3.150.000'-pta.
 • Pel pagament de la quota corresponent a l'últim exercici:

_____ x _____	
2.820.118 (640) Treballs, subministraments i serveis exteriors	a (400) Creditors per obligacions reconegudes. Pressup. orrent 2.820.118
_____ x _____	
2.820.118 (400) Creditors per obligacions reconeg. Pressup. corrent.	a (57) Tresoreria 2.820.118
_____ x _____	

• Per la incorporació de l'element de transport a l'actiu:

_____ x _____	
10.500.000 (204) Element de transport	a (290) Amortització acumulada immob. material 3.150.000 (400) Creditors per obligacions recone. Pressup. corrent 500.000 -recull l'opció de compra- (640) Treball subminis. i serveis exteriors 2.820.118 (822) Resultats extraordinaris 4.164.173 -per la diferència-
_____ x _____	

• L'anotació a l'haver del compte (640) Treballs, subministraments i serveis exteriors, reflecteix la correcció de valor de la despesa de l'exercici que des del moment de la compra passa a ser una inversió. En el debe, el compte (620) Despeses financeres recull l'import dels interessos del total de la quota de l'exercici 2003 que cal aflojar d'acord amb el criteri financer establert.

àmbit de **PROMOCIÓ**

L'ACCÉS DELS ENS LOCALS ALS RECURSOS DELS FONS

I Anna Estrada

Delegada a Tarragona del Patronat Català Pro Europa

UN COP TANCAT L'ANY 1999 I PER TANT, EL PERÍODE PRESSUPOSTARI 1994-1999 DELS FONS ESTRUCTURALS, EN EL QUAL L'ESTAT ESPANYOL HA ESTAT EL PRINCIPAL BENEFICIARI, S'INICIA EL QUE SERÀ, MOLT PROBABLEMENT, EL PERÍODE PRESSUPOSTARI QUE MARCARÀ EL FINAL DELS FONS ESTRUCTURALS PER A CATALUNYA.

D'ACORD AMB LES DARRERES INFORMACIONS QUE ES DISPOSEN, LA CONVOCATÒRIA PER A LA PRESENTACIÓ DE PROJECTES PER PART DELS ENS LOCALS DEL NOU OBJECTIU 2 S'OBRRIRÀ, COM A MOLT AVIAT, EL PROPER MES DE MAIG I ESTARÀ OBERTA 45 DIES. LA CONVOCATÒRIA L'ANUNCIARÀ LA PUBLICACIÓ D'UNA ORDRE AL DIARI OFICIAL DE LA GENERALITAT QUE FIXARÀ EL TIPUS D'ACTUACIONS FINANÇABLES I ELS CRITERIS D'ELEGIBILITAT DELS PROJECTES QUE CALDRÀ ANAR PREPARANT JA DES D'ARA.

En el darrer període 1994-99, les comarques de Tarragona eren considerades Objectiu 2: Baix Camp, Tarragonès, Ribera d'Ebre i Baix Penedès i Objectiu 5b les altres sis comarques. Per a les comarques de l'Objectiu 2 es van obrir dues convocatòries en el període anterior, una per al període 1994-96 i l'altra per al període 1997-99. La primera va tenir com a interlocutor el Ministeri d'Economia i Finances de l'Administració Central i en la segona la gestió es va transferir a la Direcció General d'Administració local de la Generalitat.

Per a les comarques de l'objectiu 5b hi va haver, exclusivament, una convocatòria que va coordinar el Departament d'Agricultura de la Generalitat a través de les seves oficines comarcals del DARP. En els darrers dos anys, han tingut lloc reprogramacions de projectes per comprometre tots els fons disponibles.

En el nou període 2000-2006 tots els ens locals de les comarques de Tarragona s'inclouran en el nou Objectiu 2 i s'hauran d'adreçar a la Direcció General d'Administració Local. El que es pretén és simpli-

ECONÒMICA

ESTRUCTURALS PER AL NOU PERÍODE PRESSUPOSTARI (2000-2006)

ficar els procediments, encara que els diners que rebran els ens locals en aquest nou període seran molts semblats als rebuts en el període anterior. Si més no, el que cal tenir present és que aquest període és considerat de transició i, per tant, és molt probable que sigui el darrer en el qual Catalunya hi pugui tenir accés, atès el procés d'ampliació que està vivint la Unió europea cap als països veïns de l'est.

TIPUS D'ACTUACIONS ELEGIBLES PEL FEDER: CRITERIS I PRIORITATS

Els projectes que seran susceptibles de rebre finançament en el proper període, hauran de seguir les noves *Directrius dictades per la Comissió Europea pel que fa als programes del període 2000-2006: els fons estructurals i la seva coordinació amb el Fons de cohesió* tot

i que hi haurà continuïtat dels eixos prioritaris.

Principis horitzontals

Abans d'enumerar els eixos prioritaris i les noves Directrius, cal tenir present que hi hauran dos **principis horitzontals** que s'hauran d'observar en qualsevol actuació: la igualtat d'oportunitats home-dona i el desenvolupament sostenible.

Aquests principis, conjuntament amb l'obligatorietat que el projecte sigui global, compleixi el principi de Bottom-up (de baix a dalt), sigui territorialment coherent, creï llocs de treball i, si és possible que, les seves repercussions vagin més enllà del límit del municipi, seran considerats elements a tenir en compte. Per aquesta raó, en aquest nou període, es primaran les actuacions presentades de manera consensuada o el que s'anomena estructuralment coordinades,

ja sigui per una mancomunitat de municipis, per un consorci, per un Consell Comarcal o per una Diputació, sempre mantenint el principi del cofinançament, que fins a l'actualitat ha estat el factor que ha impossibilitat que algunes actuacions d'ens locals previstes no es poguessin materialitzar.

Per tal d'aconseguir un alt grau d'execució en els projectes que es presentin, serà recomanable que, al menys una part

de les obres previstes estiguin contractades i, per tant, que els projectes *siguin madurs*. (S'entén per maduresa d'un projecte la seva capacitat per recuperar la inversió i per tant i, atès que el FEDER no demana consignació pressupostària, que no es presentin projectes per damunt de les possibilitats que tingui l'ens peticionari). La despesa elegible es computarà a partir de l'1 de gener del 2000, sempre que es mantingui el calendari previst.

Eixos prioritaris

A continuació s'esmenten els **eixos prioritaris de l'Objectiu 2** del període anterior, els quals es mantindran en el proper període:

1. Suport a l'ocupació, la competitivitat i la internacionalització de l'activitat econòmica.
2. Protecció del medi ambient.
3. Foment de la recerca, la tecnologia i la innovació
4. Desenvolupament de les comunicacions lligades a l'activitat econòmica
5. Desenvolupament local i urbà
6. Assistència tècnica

Eix 1

Pel que fa a l'**eix 1**, l'acció 1.05 de creació i millora del sòl industrial serà important per als ens locals pel que fa referència a la millora de polígons vells ja existents que tenen el seu origen en les exigències

urbanístiques poc important de l'època. L'acció 1.06, relativa a centres de suport a l'activitat econòmica, serà important pel que fa a la potenciació de centres de negocis o viviers d'empreses, la majoria finançats en el període anterior pel FEDER i que cal dinamitzar en aquest nou període. Així mateix, en aquesta acció s'inclourien les guarderies, que s'anomenaran, a partir de la propera convocatòria, centres de serveis a la dona treballadora.

Eix 2

Pel que fa a l'**eix 2**, s'inclourà la rehabilitació del patrimoni cultural industrial, la restitució del medi ambient en zones degradades, les remodelacions urbanístiques en nuclis urbans d'usos industrials intensos i, sobretot, els projectes al voltant de l'aigua i, concretament, l'abastament d'aigües en zones amb dificultats.

Eix 3

Pel que fa a l'**eix 3**, en el darrer període de programació 1997-99 de l'objectiu 2, tan sols es van finançar 9 actuacions de l'Administració local i ara, sembla que aquest eix, així previst, no continuarà, i que les seves actuacions s'inclouran en d'altres eixos. Com a exemples de projectes ja finançats cal esmentar: un Centre telemàtic presentat per l'Ajuntament de Concallús, un Centre de tecnologies d'informació i comunicació avançades de l'Ajuntament de Sabadell o un Centre de recerca i suport nutricional presentat per l'Ajuntament de Santa Coloma de Gramanet.

Eix 4

Pel que fa a l'**eix 4** no hi van haver actuacions de l'Administració local, a diferència de l'**eix 5** que va aplegar la gran majoria d'actuacions dels ens locals de Catalunya. Entre aquestes actuacions, cal esmentar l'eix 5.05 de suport a la formació professional i ocupacional que va incloure 8 actuacions d'ens locals com el projecte presentat pel Consorci Universitari del Baix Penedès.

Eix 5

Finalment, en el marc de l'**eix 5**, el més important ha estat

l'acció 5.06 de suport a actuacions pròpiament de desenvolupament local i urbà on s'han inclòs 44 actuacions d'ens locals, sobretot de rehabilitació de nuclis urbans, de recuperació d'edificis catalogats i d'acompanyament a nous jaciments d'ocupació.

Pel que fa als eixos prioritaris de l'antic Objectiu 5b aquests van ser els que assenyalem en el requadre adjunt.

Cal dir que aquests eixos quedaran en el nou període inclosos en els eixos del nou Objectiu 2, i que tan sols rebdrà aportacions per part del FEDER i del FSE.

Finalment, cal esmentar que les **Directrius per al període 2000-2006** contempnen tres prioritats estratègiques:

1. La creació de condicions de base per a la competitivitat regional, on s'inclouran les infraestructures de transport, d'energia, les telecomunicacions, les de medi ambient de qualitat i les de recerca i desenvolupament tecnològic i innovació; les empreses competitives per a la creació d'ocupació on s'inclouran els ajuts a empreses i els serveis d'ajut.

EIXOS PRIORITARIS DE L'ANTIC OBJECTIU 5B INCLOSOS ACTUALMENT EN EL NOU OBJECTIU 2

1. Infraestructures de base per al desenvolupament econòmic
2. Dinamització i diversificació de l'activitat econòmica
3. Potenciació i conservació dels recursos naturals del medi ambient
4. Millora de l'hàbitat rural.
5. Potenciació dels recursos humans

2. L'estratègia europea per a l'ocupació. Hi destaquen tres elements a tenir en compte: la integració del principi d'igualtat d'oportunitats, el potencial d'ocupació de la Societat de la Informació i el foment del desenvolupament local mitjançant els pactes territorials per a l'ocupació.

3. El desenvolupament urbà i rural que concentrarà les 2/3 part de les mesures que es preveuen finançar.

TIPUS ACTUACIONS ELEGIBLES PEL FEOGA-GARANTIA

En el nou període hi hauran dos reglaments que cobriran les activitats al món rural¹.

El propassat mes de gener, s'ha presentat a la Comissió Europea per part de l'Estat espanyol el Programa de Desenvolupament Rural (PDR) que donen resposta a aquests Reglaments.

Les mesures finançables pel PDR tindran tres objectius:

1. L'adaptació del sector agrari i agroindustrial a les condicions del mercat amb tres prioritats: la millora de l'estructura econòmica de les explotacions; la millora de la indústria i de la comercialització agroalimentària i la millora del capital humà.

2. La millora de la competitivitat de l'espai rural amb la millora de les infraestructures i els serveis en l'espai rural i la dinamització de l'economia rural i diversificació de l'activitat econòmica.

3. Les mesures relatives al manteniment i millora del medi ambient i la gestió sostenible dels boscos.

El Departament d'Agricultura Ramaderia i Pesca, que gestionarà i coordinarà el Pla a Catalunya, preveu publicar molt properament les convocatòries per tal d'accedir als ajuts inclosos en el Pla de Desenvolupament Rural.

En aquesta línia i a començaments de febrer, el màxim responsable del DARP va anunciar que el Departament està preparant el Llibre Blanc de l'Agricultura catalana i el projecte de llei d'ordenació agrària. Encara que no es coneix la quantia exacta dels ajuts que rebran les explotacions agràries, el que està clar és que aniran lligats a la creació d'ocupació, a les mesures mediambientals i a la inversió en plans de millora o al reciclatge, molt en la línia que marquen les *Directrius de la Unió Europea sobre l'accés als Fons Estructurals*.

Nota

¹ Reglament (CE) núm. 1257/1999 del Consell de 17 de maig de 1999, Diario Oficial de las Comunidades Europeas L-160, de 26/06/1999 i Reglament (CE) núm. 1750/1999 del Consell de 23 de juliol de 1999

CONCLUSIÓ

Les darreres dades publicades per l'Oficina Estadística de la Unió Europea (EUROSTAT) sobre el PIB regional per càpita, indiquen que Catalunya, prenent com a base 100, la mitjana dels 15 estats membres de la Unió Europea, té un PIB per càpita que se situa exactament al límit del 100% de la mitjana comunitària, mentre que hi ha regions que se situen entre el 229% de la mitjana (centre de Londres) i el 43% d'aquesta, lpeiros (Grècia). Aquestes dades indiquen que les diferències interregionals a la Unió Europea encara persisteixen mentre que Catalunya i la resta de l'Estat, la mitjana de la qual se situa al 80% de la comunitària, han reduït molt significativament les seves diferències.

Així, doncs, és de preveure que en els propers anys els Fons Estructurals tinguin molt probablement una altra direcció.

àmbit de **CULTURA**

CULTURA, ECONOMIA I OCUPACIÓ A LES COMARQUES DE TARRAGONA. UNA ANÀLISI.

I Josep Maria Arauzo Carod

Autor del llibre "Ocupació en el sector cultural a les comarques de Tarragona"

L'ANÀLISI DE LES ACTIVITATS CULTURALS I, EN CONCRET, DE LES ACTIVITATS CULTURALS LLIGADES A UN TERRITORI POT FER-SE DES DE MÚLTIPLES VESSANTS, COMENÇANT PELS ASPECTES MÉS VINCULATS AL LLEURE O A L'OCI, PASSANT PEL FOLKLORE O PER LA CULTURA POPULAR I FININT EN LES PRÀCTIQUES MÉS "TRADICIONALS", COM ARA LA DANSA O LA MÚSICA DE CAMBRA. AL MARGE DE L'ÀMBIT TEMÀTIC EN QUÈ ES FOCALITZI L'ANÀLISI, EL CERT ÉS QUE TRADICIONALMENT S'HA ENFOCAT DES D'UNA PERSPECTIVA EN QUÈ LES ARTS, LA CULTURA EN GENERAL, APAREIXIEN COM A FENOMEN COMPLETAMENT DESLLIGAT DEL MÓN DE L'ECONOMIA, TALMENT COM SI AQUEST SECTOR TINGUÉS UNA NATURALESA AECONÒMICA, COM SI LES ACTIVITATS CULTURALS NOMÉS TINGUessin LA CAPACITAT DE GENERAR DESPESES, I NO PAS INGRESSOS. ÉS A DIR, QUE LA CULTURA HABITUALMENT S'HA PRESENTAT COM UN CONJUNT D'ACTIVITATS GENERADORES DE DESPESES, PERÒ NO PAS D'INGRESSOS.

Davant d'aquesta visió restrictiva, emergeix avui un enfocament alternatiu en què la cultura és vista no ja com un conjunt d'activitats deficitàries, sinó que, ben al contrari, les activitats culturals manifesten unes potencialitats reals no únicament per crear riquesa i llocs de treball per elles mateixes, sinó que, a més a més, apareixen estretament vinculades a la resta de sectors de l'economia. És per aquest motiu que la bona marxa del sector de la cultura constitueix una bona notícia, no només per a les empreses o per als professionals pertanyents a aquest sector, sinó que també implica la dinamització de molts altres sectors, gràcies als lligams intersectorials existents. La cultura, per tant, crea

riquesa a l'interior d'aquest sector i a la resta.

La cultura es presenta, des d'aquesta òptica, com un sector més de l'economia (com ho pot ser el sector de la construcció, el sanitari o el pesquer), al marge que disposi d'un pes relatiu major o menor que d'altres¹. A més a més, però, la cultura incorpora una característica que la diferencia d'altres activitats: la seva projecció exterior, atès que és una activitat que col·labora a prestigiar els territoris.

La cultura ja no té únicament una rendibilitat social per a la població que en rep els efectes positius (és a dir, que no beneficia exclusivament els consumidors de productes o

¹ El pes relatiu s'entén en funció del nombre d'ocupats o del valor de la producció (expressat en unitats monetàries) en relació al total de l'economia.

serveis culturals), sinó que també gaudeix d'una rendibilitat econòmica extensible a la totalitat dels ciutadans, ja que aquests se'n beneficien encara que no actuïn com a consumidors de productes culturals. Les societats que inverteixen en cultura no treballen únicament per cobrir unes necessitats de lleure o de gaudi intel·lectual de la població, sinó que aconsegueixen prestigi per a les seves comunitats i les situen al plànol, milloren la formació dels seus treballadors, col·laboren a atreure inversions foranes i dinamitzen econòmicament els territoris.

Al marge d'aquests efectes indirectes que s'estenen molt més enllà del que són les activitats estrictament culturals, les professions de la cultura ocupen un nombre gens menyspreable de persones a la demarcació de Tarragona. En concret, les nostres estimacions indiquen unes xifres apro-

ximades de més de 1.700 persones a temps complet, quasi 300 a mitja jornada i al voltant de 2.300 amb una dedicació ocasional. Tot plegat suposa un total de 4.300 persones amb una vinculació laboral (en graus diversos) en aquest sector. Aquestes dades representen aproximadament el 0,9% del total de l'ocupació de la demarcació, uns resultats inferiors als que s'obtenen per al conjunt de Catalunya (una circumstància lògica si es té present la concentració de les indústries culturals a l'àrea de Barcelona: producció editorial, mitjans de comunicació...), que s'estimen en un 1,4%, però que exemplifiquen la importància del sector des de la perspectiva dels treballadors que en depenen.

La quantificació d'aquests treballadors, és clar, implica una definició clara i precisa de quines són les activitats que es

EL PAPER DEL TURISME CULTURAL

Aquest és un camp relativament poc explotat fins ara que incorpora diversos avantatges sobre el model turístic que ha imperat a la demarcació, entre els quals se'n poden destacar un parell: el fet que els consumidors d'aquesta modalitat de turisme acostumen a ser persones amb un major poder adquisitiu i la possibilitat d'incorporar en ferm les comarques d'interior als circuits turístics. Aquesta pràctica permet donar vitalitat econòmica a moltes localitats que darrerament han experimentat processos de despoblament i també suposa una font d'ingressos perfectament compatible amb les activitats de tipus agrari (agroturisme).

Amb tot, el turisme cultural no es limita a les zones rurals, sovint és una sortida molt interessant per a les ciutats (turisme urbà) perquè són les que allotgen una part important de l'oferta (museus, patrimoni arquitectònic, equipaments culturals...).

poden entendre com a pertanyents al sector de la cultura i quines no, ja que n'hi ha que es poden situar a la frontera del que és o no és cultura. Bàsicament, hem optat per atènyer-nos a les classificacions estadístiques emprades de forma majoritària, de manera que dins d'aquestes xifres d'ocupació s'hi inclouen no únicament les ocupacions culturals en sentit estricte (músics, pintors, bibliotecaris...), sinó també aquelles que no ho són però que presten els serveis en aquest àmbit (un exemple clar el podria constituir el cas d'un electricista en un teatre).

Aquests treballadors, al seu torn, tenen una contribució important sobre el nivell de producció agregada de la demarcació de Tarragona. En concret, les nostres estimacions situen la xifra del Valor Afegit Brut (VAB²) del sector de la cultura en uns 8.000 milions de pessetes, al voltant d'un 0,6% del VAB total de les comarques de Tarragona. Pel que fa al pes relatiu dels diferents subsectors del camp de la cultura, destaquen el de producció, distribució i venda de premsa; les arts gràfiques; l'exhibició cinematogràfica; les lli-

bries; les biblioteques i les administracions públiques.

S'ha pogut constatar que, la cultura és un sector econòmic més que genera riquesa i llocs de treball i que compta amb un ressò de públic força important. De forma complementària, en el cas de Tarragona cal afegir-hi un parell de singularitats més que doten aquest sector d'una especial importància, no només actual sinó també futura. En primer lloc, cal destacar la riquesa patrimonial de la demarcació de Tarragona. Aquestes comarques gaudeixen d'un patrimoni cultural ample, divers i, sobretot, amb una gran capacitat de projecció exterior (i, per tant, amb capacitat d'implacar recursos de fora). I, en segon lloc, les perspectives futures són clarament positives ja que no únicament hi ha una presa de consciència creixent del valor d'aquest patrimoni i, en conseqüència, un augment de les actuacions encaminades a preservar-lo i millorar-ne la conservació, sinó que cada cop més hi ha una valoració creixent per part del públic en general. Tot plegat permet mantenir molt bones expectatives en relació amb l'aprofitament futur. A més a més, el

mercat potencial és considerablement extens, ja que no només cal comptar amb la població resident, sinó que també cal tenir present la població flotant de cap de setmana i el turisme estival³.

A tot això, cal afegir-hi que l'àrea de Tarragona es troba en una zona de gran dinamisme econòmic. La localització geogràfica és òptima. Malgrat les importants mancances en la dotació d'infraestructures, Tarragona es troba situada en una important cruïlla de camins entre l'Arc de la Mediterrània i el Corredor de l'Ebre, dos eixos amb una elevada vitalitat econòmica. Tots aquests factors, amb l'afegit d'una forta demanda interna i d'una elevada taxa d'activitat, configuren un panorama en què aquest territori esdevé una localització òptima per a tota mena d'activitats econòmiques, empresarials o d'oci i de lleure, una situació que dia rere dia es confirma amb l'anunci de la implantació de noves empreses en diversos punts de la demarcació. Dins d'aquest marc d'expansió econòmica generalitzada, la cultura es presenta com un element decisor. En efecte, l'accessibilitat a infraestructu-

res culturals (i també la riquesa i la diversitat del patrimoni cultural) tenen una incidència clara en les decisions de localització empresarial.

És per tot això que la cultura és un factor de competitivitat i element que proporciona avantatges comparatius als territoris, en funció de la major o menor oferta. El dinamisme cultural no només té incidència econòmica per la via dels efectes directes o indirectes de les activitats culturals sobre la resta de l'economia, sinó per la seva participació en la captació d'inversions. La cultura, en síntesi, es mostra un element diferenciador dels territoris i una font de competitivitat que abasta tots els sectors de l'economia. El patrimoni cultural permet situar moltes localitats al mapa i dotar-les d'un protagonisme que repercuteix *a posteriori* sobre els agents de l'economia local i sobre la qualitat de vida dels ciutadans.

En un entorn cada cop més competitiu, la dotació de factors productius és la clau que garanteix l'èxit de moltes iniciatives, i la cultura és un factor fins ara poc explotat. La demarcació de Tarragona ha

² El Valor Afegit Brut (VAB) mesura el valor de la producció que es duu a terme en una economia durant un període determinat de temps (un any).

³ En aquest sentit, són molt interessants els esforços per allargar la temporada en proporcionar una oferta complementària al "sol i platja", una oferta que pugui tenir un eix destacat en el camp de la cultura.

LA CULTURA COM A PART D'UN SISTEMA: EL CAS D'UN FESTIVAL DE TEATRE

Una forma de veure la intensitat dels lligams intersectorials als quals es feia esment és a partir d'un senzill exercici hipotètic. En aquest exemple s'han utilitzat les Taules Input-Output per calcular quin és el volum de producció de béns i de serveis que ha de satisfer el conjunt de l'economia a partir de l'impacte que crea sobre la demanda una activitat provinent del sector de la cultura, com ara un festival de teatre. En concret, i obviant els detalls tècnics per tal d'agilitar el discurs, els càlculs indiquen que a partir d'una despesa de l'administració (l'organitzadora del certamen) estimada en uns 17,7 milions de pessetes i d'unes despeses del públic en activitats complementàries al festival (com ara el transport o la restauració) de 5,6 milions de pessetes, s'obté que l'economia en el seu conjunt ha de realitzar una producció addicional de 8,3 milions de pessetes, la qual cosa dóna una xifra total de 31,6 milions de pessetes, repartits en pràcticament tots els sectors de l'economia. Això implica que per poder realitzar l'esdeveniment en qüestió s'han de produir béns i serveis de sectors molt diversos i que, aparentment, no tenen cap relació amb el sector del teatre (comerç, lloguers immobiliàries, electricitat, agricultura, productes químics...). Tot plegat permet il·lustrar com la cultura dinamitza el conjunt de l'economia, i no només aquelles activitats que es presenten com a més properes.

de saber explotar la riquesa cultural i patrimonial de les seves comarques i ha de saber transformar el que fins ara només eren elements d'identitat en motors del creixement econòmic. Ara bé, la persistència d'aquests elements d'identitat no només és positiva, sinó necessària en funció de la seva contribució a la cohesió social. El que succeeix és que des d'una perspectiva estrictament econòmica no n'hi ha prou amb això, sinó que cal aprofitar aquestes sinèrgies per crear un clima propici a la creació de riquesa i de llocs de treball.

Un dels canvis més importants que es poden detectar en relació les activitats culturals és que l'oferta cultural global dels territoris ja no respon únicament a unes demandes puntuals, impulsades des d'uns àmbits concrets de la ciutadania, sinó que incideix de manera clara i directa sobre la competitivitat del territori, ja sigui una ciutat, una comarca o una regió. Les inversions en infraestructures culturals poden arribar a ser molt productives⁴, tot i que cal evitar aquelles situacions en què localitats veïnes multipliquen sense cap mena de coordinació les mateixes ofertes culturals. Cada poble o ciutat ha de saber detectar quins són els

seus actius, és a dir, quins són aquells components de l'oferta cultural en què poden basir uns productes de qualitat i, sobretot, diferenciats dels que es poden trobar a la zona. Des d'aquesta òptica, les repeticions d'activitats o d'infraestructures locals suposen un malbaratament de cabals i d'energies, ja que la seva incidència social i econòmica és mínima.

Però no n'hi ha prou amb una oferta cultural singular, atractiva i de qualitat per tal de generar sinèrgies sobre el global de l'economia i del mercat de treball, també cal comptar amb una important tasca de *city marketing* per tal de vendre les excel·lències culturals dels territoris.

La demarcació de Tarragona té en el camp cultural un potencial molt elevat, gràcies no només a la riquesa del seu patrimoni i a la diversitat d'ofertes existents, sinó també a la tasca dels creadors, una peça clau dins d'aquest engranatge. En conjunt, es disposa de la matèria primera per fer de la cultura un motor important que arrossegui moltes altres activitats i que doni un impuls important a la creació de riquesa.

⁴ En constitueix un exemple el museu Guggenheim de Bilbao, que ja ha generat uns ingressos globals a la ciutat que multipliquen per cinc la inversió inicial.

àmbit de **MEDI AMBIENT**

EDUCAR AMBIENTALMENT DES DELS AJUNTAMENTS

I Anton Aymemí

Tècnic mediambiental del Consell Comarcal del Baix Camp i de SECOMSA

L'ÀMBIT MUNICIPAL S'ENDEVINA COM EL MARC ADEQUAT PER DESENVOLUPAR PROGRAMES D'EDUCACIÓ AMBIENTAL ADREÇATS A TOTA LA POBLACIÓ, GRÀCIES A LA POSSIBILITAT DE DISPOSAR D'INSTRUMENTS PER A L'EXERCICI DE LES COMPETÈNCIES LOCALS EN EL MARC D'UN DESENVOLUPAMENT SOSTENIBLE. PER AIXÒ SERÀ IMPORTANT D'ANAR INTEGRANT ELS CRITERIS EDUCATIUS I ELS CIUTADANS EN LA PRESA DE DECISIONS PER DISSENYAR AQUEST NOU ESCENARI QUE ENS HA DE PORTAR A CONSTRUIR ELS POBLES I CIUTATS D'AQUEST SEGLE.

EL REPTA DE LA SOSTENIBILITAT

Arran de la Conferència de les Nacions Unides per al Medi Ambient i el Desenvolupament, la coneguda cimera de la Terra celebrada a Rio de Janeiro l'any 1992, es va elaborar un Pla d'Acció per aquest final de mil·lenni i el segle XXI, conegut com l'Agenda 21.

Aquest document estableix els principis bàsics per a un desenvolupament sostenible, és a dir, aconseguir el desenvolupament econòmic i social que garanteixi la conservació del medi ambient i els recursos naturals. Si bé dit així podria semblar fins i tot senzill, el gran repte consisteix a integrar els aspectes ambientals en la presa de decisions polítiques i econòmiques. I encara hi ha un altre repte de les mateixes proporcions, i és que la presa

de decisions tingui molt en compte la implicació i participació de tots els ciutadans per poder garantir la plena realització dels objectius establerts.

Parlar de sostenibilitat evidencia els problemes ambientals que indefugiblement patim tots plegats o, més ben dit, els problemes que hem anat creant com a conseqüència de la terrible explotació a la qual hem sotmès el conjunt dels ecosistemes i els recursos naturals d'aquest macrosistema on tots vivim i que anomenem biosfera.

Aquests dies, qui més qui menys, s'ha sentit a parlar dels desastres ecològics ocasionats per l'accident del petroler Erika. He pogut escoltar en alguna cadena de televisió opinions de gent del carrer que pensava que haurien de prohibir el transport de petroli

amb vaixells. Estem llestos! vaig pensar. La sostenibilitat no és precisament això. És més aviat adonar-se que mentre necessitem aquest petroli quasi com l'aigua que bevem, caldrà extreure les seves mesures de transport per mar molt més del que ho hem fet fins ara. Però a més, vol dir pensar que parlem d'un recurs escàs i que no ens hauríem d'encantar gaire a desenvolupar les noves fonts energètiques basades en recursos renovables més nets. Vol dir també que els nostres requeriments energètics són massa elevats, i que molts milions de persones no disposen d'aquest recurs mentre nosaltres el malbaratem amb tanta eficàcia com ineficàcia.

En aquesta biosfera tan complexa no hem de perdre de vista que tot ens afecta. No hi ha fets locals avui, sinó que tots són globals. Aquest petroli que es vessa per mars i oceans, que acaba generant terribles pèr-

dues ambientals i per tant, econòmiques i socials, i que tan poc ens agrada, lògicament, és el mateix que transformem i necessitem, entre moltes altres coses, per fer córrer milions de vehicles que omplen preocupantment els nostres pobles i ciutats. Mentre esperem malhumorats fent cua, amb el motor encès, malbaratem quantitats importantíssimes d'energia i alliberem partícules i gasos contaminants a l'atmosfera, toquem el clàxon compulsivament, molestem a veïns i vianants i llencem algun renec contra el de davant o el de darrera. La sostenibilitat té més a veure amb la complexa reflexió que ens ha de portar a utilitzar el cotxe d'una altra manera molt més raonable i a saludar algun conegut mentre ens desplaçem caminant.

Cap conductor no farà la reflexió si no relaciona els grans problemes amb el seu reflex a

escala local, o a l'inrevés, perquè de fet és la suma dels petits problemes locals els que generen els grans problemes ambientals.

Des de l'òptica educativa ens preocupa aquesta dificultat per percebre la problemàtica ambiental. Fins a quin punt reconeixem en l'àmbit més proper i local els grans problemes ambientals? I els entenem com a conseqüència de les nostres activitats diàries i del nostre estil de vida?

I és que com bé diu el desaparegut Pere Duran Farell, el problema del medi ambient va més enllà dels problemes tècnics, econòmics, financers i industrials. És un problema moral, i per tant, serà fonamental crear una nova moral socioecològica que sigui l'autèntica ètica de la relació entre home-natura.

I com que tots conduïm i cometem petites desgràcies ambientals cada dia, haurem de mirar de solucionar-les. Si no ho fem seguirem, com a mínim, igual.

DESENVOLUPAMENT SOSTENIBLE I EDUCACIÓ AMBIENTAL

Dèiem que el difícil camí de la sostenibilitat passa per un canvi de les relacions entre l'home i la natura; un canvi de valors que ens faci definitivament entendre el medi ambient com el resultat de la interacció entre el medi natural i la societat. Per tant, han de canviar ostensiblement les nostres relacions amb l'entorn

natural però també entre nosaltres mateixos, no ens vegéssim de nou llençant renecs i tocant el clàxon al pobre conductor que fa la maniobra per aparcar. Viure en un món amb problemes socials tampoc és sostenible.

Educar és la clau en aquest procés, i ho és en el sentit més ampli, perquè vol dir educar a tots els nivells. Oblidem-nos de l'escola com l'únic àmbit educatiu, tot i que caldrà seguir treballant amb els infants i els joves, i fer-ho també amb molt convenciment. Hem de veure clara la necessitat d'incorporar els altres sectors en aquest procés educatiu, ja que tots som part del problema i hem de ser-ho també de les solucions.

En paraules d'en Joaquim Franch, un pedagog, tot procés educatiu resulta inútil si no condueix a una modificació dels valors culturals de relació amb el medi. Per tant, caldrà ser molt exigents amb aquesta acció educativa perquè ens porti canvis reals i, a més, puguem trobar indicadors que ens ajudin a demostrar-ho. Aquesta exigència ens obliga a ser molt rigorosos en el moment de fer un plantejament educatiu, i encara més des de la perspectiva i objectius de sostenibilitat perquè cal aconseguir ciutadans capaços d'abordar conflictes, imaginar solucions i posar-les en marxa i, a més, que resolguin el problema.

I és que no n'hi ha prou dient que estem conscienciats

LES POSSIBILITATS D'EDUCAR AMBIENTALMENT DES DELS AJUNTAMENTS

La rellevància dels ens municipals en aquest procés ens sembla importantíssima ja que els ajuntaments disposen d'instruments per a l'exercici de les competències locals en el marc d'un desenvolupament sostenible. És des d'aquest àmbit des d'on és possible educar per subvertir valors i fer pobles i ciutats sostenibles des dels mateixos pobles i ciutats.

Tot i que després parlarem d'algunes experiències concretes fruit de la nostra experiència, és evident que allò que ara descriurem té molt a veure amb les possibilitats que hem descobert com a elements favorables per treballar en l'àmbit municipal.

L'ingredient més important per desenvolupar programes d'educació ambiental des dels ajuntaments creiem que és el fet d'abordar-ho des del coneixement del propi municipi i la seva realitat. Aquest marc creiem que és l'àmbit des d'on cal posar a prova les voluntats de tots els tractats internacionals. Les capacitats individuals de les quals parlàvem anteriorment necessiten un entorn i mecanismes per ser mobilitzats, organització col·lectiva, en definitiva, i no és sinó des dels ajuntaments on es reuneixen les possibilitats per a fer-ho efectiu. Cal entendre però que la complexitat dels municipis és proporcional a la seva població, les activitats que s'hi desenvolupen i, en general, a la seva diversitat.

Continua en el quadre següent

perquè això no ens solucionaria els problemes. A més de conscienciats hem d'estar capacitats individualment i col·lectivament, i això vol dir que l'educació ha de facilitar els coneixements, perfeccionar les habilitats i aprofundir en els principis ètics que l'han de governar.

Abans anomenàvem la importància que han de tenir les dinàmiques de participació ciutadana. Aquest concepte, en polítiques de sostenibilitat, no té el mateix significat amb què l'apliquem habitualment. Quan els ciutadans participen en la recollida selectiva, i aquesta és una expressió que s'utilitza normalment, fan ús del seu deure com a ciutadans d'utilitzar una infraestructura i un sistema de recollida que s'ha instal·lat amb una determinada funció. En perspectiva sostenibilista no és ben bé això, és més aviat legitimar el dret de participar en la presa de decisions. Això seria decidir, potser, quin és el millor sistema per fer-la, on cal posar els contenidors,... i saber molt bé de bon principi per què és tan important fer una bona recollida selectiva. En la diferència ens adonem que ens falta recórrer un llarg camí en la cultura de la participació.

I no s'hi val a dir que a la gent ja li va bé. La gent té moltes coses a dir però cal trobar vies

adequades per exterioritzar-les, i entendre, a més, que poden establir línies de diàleg entre les classes política i tècnica que permetin als ciutadans millorar les opinions sobre les qüestions que els afecten i traslladar-les als seus governants.

Per als educadors ambientals s'enceta, doncs, un camp amplíssim per integrar tots aquests elements en les activitats i dinàmiques educatives.

L'EXPERIÈNCIA EN ALGUNS MUNICIPIES DEL BAIX CAMP

L'experiència de Còdol com a assessors i encarregats de portar programes d'educació ambiental per encàrrec dels ajuntaments, el Consell Comarcal del Baix Camp i els Serveis Comarcals Mediambientals –SECOMSA– parteix de la implantació de la recollida diferenciada de la fracció orgànica en alguns municipis de la comarca del Baix Camp des del 1997. Tanmateix, els resultats favorables de les accions han fet que aquest any 2000 hi participin ja la majoria de municipis de la comarca, amb independència de la implantació de la fracció orgànica.

És, per tant, un programa específic relacionat amb un problema concret com és la gestió dels residus, però en el qual cal veure-hi objectius i dinàmiques

encaminades a ampliar a curt/mig termini les finalitats ambientals en una perspectiva d'agenda 21 comarcal.

Des del punt de vista educatiu, cal fer la següent valoració d'aquests resultats:

- Un indicador qualitatiu és el canvi de percepció de la població respecte la recollida selectiva, i més enllà de les xifres, aquesta és per a nosaltres la valoració més positiva de les activitats educatives. Cal no oblidar que la recollida diferenciada de la fracció orgànica ha ofert força problemes en un principi, amb la qual cosa el canvi molt perceptible de les opinions dels ciutadans demostra no només un canvi dels hàbits que es van consolidant sinó també la satisfacció de col·laborar en un aspecte de millora ambiental.

- La programació d'actes intensius, amb dinàmiques lúdiques i participatives, i en intensitat i continuïtat creixent des del 1997, és també un element molt favorable i estimulador per a la població.

- Les actuacions a tots nivells de la població abasta des dels centres educatius, les entitats locals, associacions de dones i de gent gran, els establiments comercials, així com activitats obertes de carrer que tenen una àmplia participació dels diferents grups d'edat. Aquest fet enriqueix aquesta percepció municipal en no ser tractada exclusivament per sectors.

- La vinculació dels educadors als municipis i a la comarca, així com la voluntat de

dinamitzar i treballar amb voluntaris del propi municipi és també un element afectiu que millora el resultat de les accions.

Tal i com esmentàvem anteriorment, des del punt de vista de coordinació, hi ha un element que com a professionals de l'educació ambiental creiem imprescindible, i és la integració progressiva de les accions educatives en el conjunt de la gestió dels residus. Aquesta coordinació entre tots els agents és sobretot un element que optimitza els resultats de les activitats educatives i té el seu efecte en la millora de la gestió, senzillament perquè incorpora més percepcions i és una mica més plural.

Només un exemple: la instal·lació dels contenidors d'envasos per part de SECOMSA es realitza un cop l'Ajuntament ha fixat les dates adequades per realitzar les activitats educatives i informatives prèvies, de manera que s'instal·len pocs dies abans i correctament per desenvolupar una acció teatral d'inauguració. Analitzat en clau de participació, el ciutadà no ha estat consultat sobre si vol el contenidor, però el cert és que els contenidors ja estaven a disposició per ser instal·lats. En aquest cas, no estem parlant d'un procés de participació ciutadana tal i com ens agradaria, però és cert que hem aconseguit afinar un procés de coordinació entre ens locals i els responsables de les accions educatives per tal que el conjunt del procés sigui més eficient. Aquest estil coordinat dóna importància a l'acció educativa i creiem que afavoreix els resultats i també la sen-

sació de totes les parts, que és possible desenvolupar noves accions a curt i mig termini.

Així mateix, creiem que aquesta relació permet millorar el finançament de les actuacions educatives i donar-li major coherència. Per exemple, l'equip d'educadors de Còdol ha pogut realitzar activitats als centres d'ensenyament dels municipis on es desenvolupa el programa educatiu, a través de línies de subvencions de la Diputació de Tarragona per a activitats escolars que han de tramitar directament les entitats educatives. D'aquesta manera, es pot millorar el finançament i alhora fer una acció educativa més àmplia, ja que complementa les accions a nivell municipal i s'estimula la participació dels nois i noies en aquests actes.

Al Baix Camp, seguirem avançant en aquesta línia. De moment, durant aquest any es pretén actualitzar i adaptar el marc legal per tal de millorar el conjunt de la gestió, a través de la redacció d'un model d'ordenança municipal que més endavant els ajuntaments hauran d'adaptar al seu municipi. Hem arribat aquí perquè les exigències educatives lligades a la gestió ens demanaven un pas més i perquè hi ha una decidida aposta per part de les administracions locals en reduir el volum de deixalles que portem a incinerar, la qual cosa obliga a executar canvis en la freqüència de la recollida.

El treball amb els establiments comercials ens porta a definir bé aquest marc legal si el que volem és bonificar econòmicament i donar un reconeixement social als establiments que fan una bona gestió dels seus residus i esperar que encara no la fan. I la continuïtat de les activitats d'educació ambiental amb les associacions de dones permetrà engegar tallers de minimització, els quals ens agradaria a curt termini de connectar amb el treball que es fa amb els comerciants. Qui sap si d'aquí a poc, després de tant parlar de minimització dels residus podrem començar a portar-ho a la pràctica encara que sigui en alguns aspectes.

Pel que fa a la comarca hi ha la intenció de publicar un butlletí informatiu que ha de fer de nexa d'unió amb els ciutadans per tal de mantenir-los informats dels processos i el seguiment dels temes ambientals.

Sense cap mena de dubte, aquests objectius immediats són fruit de la continuïtat de la feina que es pot fer des dels ajuntaments en un àmbit molt concret i en estreta col·laboració. Educativament tot és possible però caldrà que tots, ciutadans, tècnics i gestors ens posem en mànigues de camisa i treballem amb continuïtat i perseverança. Hem d'entendre que viure en aquest planeta ha de ser tan agradable com fer-ho als nostres municipis.

Ve del quadre anterior

El coneixement detallat del municipi és imprescindible per a una correcta gestió ambiental. Els municipis poden utilitzar diferents instruments de gestió ambiental amb aquesta finalitat. Ara per ara, eines com les auditories ambientals municipals, que no deixen de ser diagnòstics socioambientals d'un municipi, són bons punts de partida per tal d'avaluar les possibilitats d'iniciar un programa d'accions encaminades a orientar la política municipal amb criteris de sostenibilitat.

I és que les activitats d'educació ambiental, i més quan van adreçades a tots els nivells, tenen l'avantatge de ser valorades sempre positivament pel ciutadà, i en la nostra experiència creiem que això genera un acostament entre els ciutadans i les institucions, cosa que permet un entorn més favorable per seguir treballant. Més, si incorpora la participació dels mateixos ciutadans com un element fonamental per resoldre els problemes de la pròpia comunitat, actuant com a agents implicats en el procés.

Un dels elements favorables i que s'utilitza poc des del punt de vista de transmissió d'informació i coneixements ambientals són els mitjans de comunicació i difusió local. Una bona utilització dels mitjans disponibles permetria acostar-se a totes les famílies i col·lectius i augmentar la presència al carrer, amb tots els beneficis que això pot comportar.

El paper que juguem els professionals del medi ambient actualment, creiem que és força important, ja que a part de proposar, coordinar i realitzar les activitats en funció de les necessitats, fem una important tasca d'assessorament amb els responsables municipals, que no deixa de ser una tasca educativa. La necessitat de millorar els recursos tan humans com materials des dels propis ajuntaments hauria de ser un element per millorar l'efectivitat de les accions.

Tanmateix seguirem jugant aquest paper amb la voluntat de mobilitzar aquests recursos i de crear estructures de coordinació que facilitin les accions.

DIPUTACIÓ DE
TARRAGONA